

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Legalizace prostituce v ČR?

Bakalářská práce

Štěpán Frydrych

Katedra: Filosofie a teologie

Vedoucí práce: ThLic. Ing. René Milfait, Th.D.

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor: Pastorační a sociální práce

Praha 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem *Legalizace prostituce v ČR?* napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Praze dne 5. května 2016

Štěpán Frydrych

Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons *Uvedte autora - neužívejte dílo komerčně - nezasahujte do díla 3.0 Česká republika licencí*. Pro zobrazení kopie této licence, navštivte <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/cz/> nebo pošlete dopis na adresu: Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Anotace

Bakalářská práce s názvem *Legalizace prostituce v ČR?* předkládá téma, kterým je problematika prostituce a její možná legalizace. Práce na problematiku prostituce nahlíží z historického, právního, ale i teologickoetického pohledu a snaží se odpovědět na otázku, zda vůbec, případně za jakých podmínek je legalizace prostituce v České republice možná.

Klíčová slova

prostituce, legalizace prostituce, teologická etika, reglementace, sexuální pracovníci, lidská důstojnost, návrh zákona o regulaci prostituce, lidská práva

Abstract

Batchelor thesis named Legalization of prostitution in Czech Republic? engages the dilemma of prostitution and its possible legalization. This topic is discussed from historical, juridical and also theological ethics point of view and is trying to answer the question – whether or when and under which conditions, is the legalization of prostitution in CR possible.

Keywords

prostitution, legalization of prostitution, theological ethics, regimentation, sex works, human rights, human dignity, bill on regulation of prostitution

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu ThLic. Ing. Renému Milfaitovi, Th.D. za pomoc s výběrem tématu a za cenné připomínky a podněty, které mě po celou dobu psaní práce vedly. Dále chci poděkovat své rodině a přátelům za trpělivost a podporu v době psaní této práce.

Obsah

Úvod.....	8
1 Prostituce.....	10
1.1 Úvod do problematiky prostituce.....	10
1.2 Stručná historie prostituce.....	11
1.2.1 Starověk	12
1.2.2 Středověk	12
1.2.3 Novověk a moderní dějiny	14
1.2.4 Vývoj prostituce na území České republiky	15
1.3 Formy, typy a důvody prostituce	17
1.3.1 Formy prostituce	17
1.3.2 Typologie sexuálních pracovníků/pracovníků	21
1.3.3 Typologie klientů sexuálních pracovníků/pracovníků	23
1.3.4 Organizovaná prostituce.....	24
1.3.5 Důvody k prostituci.....	26
1.5 Rizika a důsledky prostituce	27
1.5.1 Zdravotní aspekty prostituce	27
1.5.2 Sociální aspekty prostituce.....	28
1.4 Přístupy k prostituci a její právní vymezení.....	29
1.4.1 Postoje k prostituci.....	29
1.4.2 Právní přístupy k prostituci ve světě	30
1.4.3 Legislativní postavení prostituce v České republice.....	35
1.4.4 Trestněprávní aspekty prostituce.....	37
1.4.5 Návrh zákona o regulaci prostituce.....	38
1.4.5.1 Soulad s ústavním pořádkem	44
1.4.5.2 Soulad s mezinárodními smlouvami	44
1.4.5.3 Registrace sexuálních pracovníků a jejich zdravotní prohlídky ...	45
1.4.5.4 Ekonomické aspekty navrhovaného zákona	45

1.4.5.5 Hlavní body kritiky NZRP	47
2 Teologickoetické aspekty prostituce	50
2.1 Teologická etika celistvě.....	50
2.1.1 Etika	50
2.1.2 Teologická etika	52
2.1.2.1 Dekalog	54
2.2 Žena v prostituci či prostitutka: optika lidské důstojnosti	55
2.3 Lidská důstojnost a lidská práva z pohledu teologické etiky.....	61
2.3.1 Lidská důstojnost v židovskokřesťanském pojetí	64
2.3.2 Sociálně-etické pojetí práce	66
3 Legalizace prostituce v ČR?.....	67
Závěr	72
Seznam literatury	73
Legislativní prameny.....	74
Elektronické zdroje	74
Seznam příloh.....	76
Příloha 1	77
Příloha 2	80

Úvod

Fenomén prostituce a s ním spojené jevy jsou v dnešní době aktuálním tématem. Tématem, kterým se zabývá široká veřejnost po celém světě. Různé státy světa s prostitucí bojují různými způsoby, ale můžeme se setkat i se státy, které se vydaly opačnou cestou a prostituci regulují. K těmto zemím má Česká republika snahu se připojit. Proto název bakalářské práce *Legalizace prostituce v ČR?*, který má vyvolávat diskuzi o dalším postupu řešení prostituce.

Volba tématu byla ovlivněna zvýšenou mediální pozorností v době, kdy byl předložen *Návrh zákona o regulaci prostituce*, který vyvolal velkou odezvu mezi odbornou i laickou veřejností. Proto jsem využil aktuálnosti a toto téma si zvolil. Dalším rozhodujícím faktorem pro výběr tématu prostituce je její globální závažnost spočívající v problematice obchodování s lidmi.

Bakalářská práce s názvem *Legalizace prostituce v ČR?* předkládá téma, které je velmi diskutované. Cílem práce je náhled na problematiku prostituce jako na fenomén, ke kterému společnost zaujímá různé postoje, které bývají ovlivněny vlastním hodnotovým žebříčkem, ale i názory většinové společnosti, a dále je to hledání odpovědi, zda je vůbec legalizace v České republice možná, a pokud ano, tak za jakých podmínek. Pro odpověď na otázku je potřeba na prostituci pohlížet v několika úrovních - historické, právní, sociální a lidskoprávní, ale i teologickoetické.

Práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola popisuje prostituci v historickém kontextu, definuje základní pojmy, ale i formy prostituce. Dále se zabývá právními aspekty prostituce, přičemž rozebírá poslední dostupnou verzi návrhu zákona o regulaci prostituce. Zároveň zmiňuje přístupy k prostituci ve světě, které jsou různé a které mohou být určitou inspirací pro regulaci prostituce na našem území. První kapitola je zakončena popisem následků a rizik prostituce a základními metodami sociální práce s osobami v prostituci.

Druhá kapitola se zabývá teologickoetickými aspekty prostituce. Neopomíná popis základních pojmů, ale především na prostituci nahlíží optikou lidské důstojnosti. Zároveň bere v potaz i lidská práva, která dává do kontextu prostituce. Současně s tím rozlišuje přístup k lidské důstojnosti skrze laické a světské hodnoty. Nakonec je zakončena sociálně-etickým pojetím prostituce jako práce.

Třetí kapitola se snaží odpovědět na stěžejní otázku celé práce, zda je legalizace v ČR možná a za jakých podmínek. Východiskem jsou poznatky z předchozích dvou kapitol.

Při psaní této práce jsem vycházel z dostupné literatury, která se zabývá prostitucí a přidruženými společensky nežádoucími jevy. Zároveň jsem čerpal z legislativních pramenů a mezinárodních lidskoprávních dokumentů. Stejně tak jsem pro účely této práce využíval internetové zdroje, a to především webové stránky organizací zabývajících se problematikou prostituce.

1 Prostituce

1.1 Úvod do problematiky prostituce

Prostituce a její legalizace otevírá celospolečenskou diskuzi, ať již mezi odbornou či laickou veřejností, a staví proti sobě názorově odlišné skupiny lidí. Problematika prostituce je téma obsáhlé, na které je potřeba nahlížet v širších souvislostech a které je bezprostředně spojeno s etickým aspektem, morálním dilematem a dalšími doprovodnými jevy jako jsou lidská práva, zdraví, sexualita nebo třeba právní pojetí samotné prostituce.

Na tomto místě je potřeba objasnit souvislosti mezi lidskou sexualitou, sexuálním stykem a prostitucí. Lidskou sexualitu můžeme vnímat jako nedílnou součást integrity člověka, který je bytostí s psychickou, fyzickou, sociální a spirituální dimenzí. Lidská sexualita souvisí se základními lidskými potřebami, především s potřebou lásky a potřebou mít rodinu, kdy je sexuální styk provozován za účelem stvoření potomka. Zároveň je však považována za záležitost čistě soukromou a velmi intimní. Na druhé straně je sexuální styk častěji provozován pro potěšení a uspokojení lidských potřeb. S tím souvisí i lidské pudy. Jedná se o vrozené neboli biologické pudy, které ovlivňují naše podmíněné chování. Klasickým případem může být potřeba zachování rodu, která vychází z dob, kdy se člověk vyvíjel. Bylo důležité, aby rod pokračoval a sílil, to vedlo k tomu, že muž měl mnoho dětí s různými ženami. V souhrnu jsou to lidské vlastnosti, které ovlivňují naše chování a jednání, přesto se je člověk snaží potlačovat.

S lidskou sexualitou se pojí i sexuální styk. Na sexuální styk můžeme pohlížet z několika pohledů. Nejenom jako na prostředek k plození potomků, ale i jako prostředek k potěšení sebe sama nebo druhého. Sexuální akt může lidem poskytovat pocit lásky, sounáležitosti nebo tělesný požitek, který působí na lidskou psychiku a přináší fyzické uspokojení. Stejně tak může posilovat sociální kontakt s druhou osobou, který se projevuje pozitivním prožitkem. Důležitá je i rovina myšlenek, emocí a spirituality. V neposlední řadě je sex spojován i s touhou po zábavě. To může vést k častému střídání sexuálních partnerů neboli promiskuitě. Rozdíl mezi promiskuitou jako volnou láskou a prostitucí čili prodáváním svého těla je v úplatě, která je za sex poskytována. Lze konstatovat,

že sexuální styk hraje v životě člověka nezastupitelnou roli, kdy naplňuje biologicko-reprodukční funkci rodiny.

Pojem prostituce není v odborné literatuře definován jednotně, můžeme se tedy setkat s různými pojetími. Například v Sexuologickém slovníku (CAPPONI a spol.; 1994) je prostituce definovaná jako nabízení sexuálních služeb za úplatu. Dále se můžeme setkat s definicí prostituce jako: „*Heterosexuální či homosexuální styk (nejen soulož) pro finanční či materiální zisk.*“¹ Definice jsou rozličné, ale hlavní podstatu prostituce vystihují, a tou je uspokojení sexuálních potřeb klienta za úplatu. Pojem úplata nemusí mít pouze finanční podobu, ale zároveň se může jednat i o jinou formu, např. získání určité výhody, poskytnutí protislužby, protekce.² Právě pojem úplata je diskutabilní a umožňuje zpochybňování definice prostituce. Můžeme se setkat se situacemi, kdy je sex poskytován za nějakou protislužbu (např. když zaměstnankyně poskytne svému nadřízenému sexuální styk za výhodu v zaměstnání). To je situace, která není společensky uznávaná jako prostituce v porovnání s případy poskytování sexuálních služeb v erotických klubech, na ulici a dalších formách prostituce.

V poslední době se můžeme setkat i se srovnáváním prostituce a pornografie. Ačkoliv je pornografie definována rozdílně, spíše jako umělecké vyobrazení sexuálního aktu, je v odborné literatuře často spojována s prostitucí (WEISS 2010; CHMELÍK 2003).

1.2 Stručná historie prostituce

Fenomén prostituce není jev moderní společnosti, ale naopak má hluboké historické kořeny. Dějiny prostituce lze rozdělit do několika časových období, která jsou pro pochopení problematiky prostituce klíčová. S ohledem na zadání této práce je zúžen popis historie vývoje prostituce na našem území od období bývalé Československé republiky, tedy od roku 1918, do dnešní doby.

---

¹ WEISS, Petr. Sexuologie. 1. vydání. Praha: Grada, 2010., str. 639, ISBN 978-80-247-2492-8.

² CHMELÍK, Jan. Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita. 1. vydání. Praha: portál, 2003., str. 17, ISBN 80-7178-739-6.

1.2.1 Starověk

První zmínky o prostituci se objevují již v mezopotámském Eposu o Gilgamešovi, který je datován do období cca 2500 let př. n. l. Tento epos nelze považovat za nezlomný důkaz starověké prostituce, spíše nám reflektuje tehdejší život a společnost, nicméně se zde můžeme setkat s tzv. kněžkou lásky. Jedná se o osobu ženského pohlaví, která se účastnila náboženských rituálů. Ringdal (2000) uvádí, že náboženská neboli posvátná „prostituce“ může být dvojího významu. Společně mají to, že se jedná o sexuální styk, který má účel obřadu. Na jedné straně obřady pro hojnou úrodu a na straně druhé pojící se s kultem plodnosti. Tato forma prostituce byla společensky velmi uznávaná, existovaly ale i další formy prostituce. Jak uvádí Dufour (2003), mohli jsme se v této době setkat nejen s prostitucí náboženskou, ale i s prostitucí pohostinskou či legální, která byla zákonem uznanou. Pohostinská prostituce vycházela z náboženského přesvědčení, že host v domě je velká pocta a má mu být nabídnuto vše, co má pán domu. Pro upřesnění, v době starověku, a i pozdějších historických dobách, se setkáváme s patriarchálním typem rodiny, kde hlavou rodiny je muž, který o všem rozhoduje. Proto bylo slušností pána domu i nabídnutí své manželky či dcery hostu. Na rozdíl od pohostinské prostituce se prostituce legální poskytovala v k tomu určených domech. I ve starověku se prostituce považovala za ekonomicky výnosnou, proto byly tyto veřejné domy zřizovány městy a zároveň se nacházely pod jejich správou. O každý takový dům se starala k tomu pověřená osoba, která zodpovídala za jeho fungování. Jednala se o určitou symbiózu mezi veřejnými domy a městem, kterému z provozování plynuly zisky a možnost kontroly a regulace místní prostituce. Pro podniky, ve kterých se provozovala prostituce, byla zase výhodou ochrana a snižování konkurence.

1.2.2 Středověk

Středověká prostituce ve svých počátcích navazovala na prostituci starověkou, jednalo se hlavně o prostituci provozovanou v chrámech a lázních. Již se neprovozovala tzv. náboženská prostituce (kněžky lásky a oslavující obřady) a ustoupilo se od tradice pohostinství v podobě nabízení dcer a žen návštěvám. Středověk je především význačný prostitucí organizovanou neboli prostitucí řízenou. Řídícím členem byl většinou vysoce postavený příslušník náboženského

kléru. Jak uvádí Ringdal (2000), postupně přebíraly dozor nad prostitucí světské instituce. Je důležité říci, že ve středověku se prostitute vyskytovala hlavně ve městech, a to především kvůli větší poptávce.³ Důvod ke zřizování veřejných domů či veřejných lázní byl hlavně ekonomický. V praxi to fungovalo tak, že prostitutky ve veřejných domech vedených *bordelmammá* či *abatyši*⁴ odváděly poplatky jak majiteli nevěstince, tak i daně městu. V neposlední řadě platily určité provize za svoji ochranu. Přes všechny tyto náklady s tím spojené se prostitute rozvíjela čím dál tím více. Přestože byla ekonomicky výhodná pro všechny zainteresované strany, vyvolávala v církvi a městech otázky ohledně mravnosti tohoto řemesla. S tím souviselo i veřejné mínění. Když se neurodilo, přišel mor nebo jiná pohroma, obyvatelé si potřebovali najít obětního beránka, na kterého by svalili vinu. Často tímto „viníkem“ byly právě prostitutky. Dle Ringdala (2000) byla otevřená nenávist vůči prostitutkám jakýmsi uplatňováním kolektivní potřeby „očisty“. V době hojnosti však byla represivní opatření upozaděna a zvyšovala se tolerance vůči oddávání se sexuálnímu potěšení s prostitutkami.

Podobně jako ve starověku bychom se nejčastěji mohli setkat s prostitucí ženskou. Mužská (homosexuální) prostitute byla méně častá, více společensky zavrhaná, a proto probíhala diskrétněji.⁵

Ve středověku se setkáváme s nařízenými upravujícími prostituci, resp. postihujícími prostitutky, ale můžeme se setkat i s opatřeními namířenými proti jejich klientele. Ženy provozující prostituci byly považovány za osoby bez práva. To obnášelo, že nemohly dědit (např. po zemřelém milenci, který jim odkázal majetek) nebo nemohly svědčit u soudu, což vedlo k tomu, že byly velmi často snadnými oběťmi násilných trestných činů. V některých středověkých evropských zemích dokonce neměly povoleny sňatky. Opatření směřující k mužským klientům byla podstatně mírnější a spočívala především ve stanovení minimální věkové hranice, kterou bylo nutné splnit k tomu, aby muži mohli vyžívat služeb veřejných domů.

Prostituce s sebou přinášela i významné riziko v podobě pohlavně přenosných chorob související s častým střídáním sexuálních partnerů, nechráněným

---

³ RINGDAL, Nils Johan. Nejtěžší povolání světa: kapitoly z dějin prostituce. 1. vydání. Brno: Doplněk, 2000., str. 131, ISBN 80-7239-046-5.

⁴ jedná se o označení vyskytující se v odborné literatuře, např. RINGDAL (2000)

⁵ RINGDAL (2000); str. 137

sexuálním stykem a nízkou hygienickou úrovní. S blížícím se koncem středověku se v Evropě objevil syfilis (příjice), onemocnění přenášené hlavně nechráněným pohlavním stykem. Ve své době byl syfilis nejzákeřnější venerologickou chorobou, na kterou umíralo mnoho lidí všech společenských vrstev. Na šíření syfilidy měla značný podíl právě prostitute, proto se zpřísnily požadavky na hygienu dívek radosti. Tato opatření platila pouze pro prostituci provozovanou ve veřejných domech, pouliční prostitute i nekladla výrazné hygienické nároky na prostitutky či jejich klienty.

1.2.3 Novověk a moderní dějiny

Novověk datujeme do konce 15. století a je mimo jiné spojen s obdobím renesance, pro kterou byl typický návrat k antice. To se promítalo do architektury, literárních a uměleckých děl, ale i do chování společnosti. S tím souvisel i přístup k prostituci a to především ve vyšších vrstvách společnosti.

Přelom středověku a novověku byl pro prostituci velmi významný. Již ke konci středověku se měnil přístup k ženám. Do té doby se nijak výrazně nedbalo a nehledělo na ženské potřeby a city. V posledním století středověku se toto začalo systematicky měnit. V Evropě se rozmohla výchova ctnostných mužů. Byli to muži, kteří se ženám dvořili a měli k nim určitou úctu. Nemůžeme ale říci, že se takto chovala většina mužů. Ctnostné chování (de facto výchova) bylo výsadou hlavně střední a vyšší společenské vrstvy. Ringdal (2000) popisuje, že tato reforma chování a stejně tak možnost vzdělávání žen (z vyšších společenských vrstev) vedly k tomu, že se na úsvitu novověku objevily prostitutky vyšší úrovně neboli kurtizány. To byly ženy lepšího původu, které byly vzdělané, a to především v jazycích, společenském chování, poezii a hře na hudební nástroje. Některé kurtizány pocházely z aristokratických kruhů.

Rozdíl mezi prostitutkou a kurtizánou byl významný. Společnou charakteristikou pro ně bylo pouze to, že prodávaly své tělo za hmotné statky. Největší rozdíl spočíval v tom, že se kurtizánám klienti (často významného postavení) dvořili a chtěli získat jejich přízeň, ty však na rozdíl od běžných prostitutek ve veřejných domech a na ulici mohly své klienty odmítat. Rozvoj kurtizán, jako lepších prostitutek, vedl k tomu, že se z nich stávaly mocné ženy. To v té době bylo zcela něco neobvyklého. V počátcích novověku, hlavně v 17. a 18. století, se setkáváme též s tím, že i některé bohatší ženy měly své milence,

kterým za poskytnutí sexuálního styku platily. Prostituce nemusela být celoživotní profesní dráha, pro část žen to bylo pouze přechodné zaměstnání, některé se nakonec vdaly a měly děti.

V novověku se můžeme setkat s nejrůznějšími vojenskými konflikty. Ať už je to třicetiletá válka (1618 - 1648), která zachvátila Evropu, nebo napoleonské války. Nesmíme samozřejmě zapomínat na hrůzy obou světových válek, které poznamenaly celý svět. Za vojskem se vždy pohybovalo zázemí pro vojáky. Kuchaři, pradelny, některé ženy vojáků a samozřejmě prostitutky. Prostituce a válka jsou si tedy dosti blízké. Bylo tomu v předchozích historických obdobích a je tomu i dnes. Vojáci ve svých volných chvílích vyhledávali jejich společnost, a to hned z několika důvodů. Nejenom, že v armádě vždy platila přísná kázeň a hierarchie, ale také neustálá hrozba smrti v nadcházející bitvě. To vyvolávalo ve vojácích psychické napětí, a proto velení, vědomo si tohoto stavu, tolerovalo návštěvy prostitutek. Vojáci u těchto žen hledali odreagování a utlumení svých přirozených potřeb, proto byli ochotni za dané služby náležitě zaplatit svým žoldem.

1.2.4 Vývoj prostituce na území České republiky

Vývojem prostituce na našem území se budeme zabývat od vzniku Československé republiky (1918), přes Českou a Slovenskou federativní republiku (1990 – 1992), až po vznik České republiky (1993) do dnešní doby.

Po vzniku Československé republiky si stát zachoval k prostituci reglementační přístup převzatý z dob Rakouska-Uherska. To znamenalo, že byly vymezeny hranice a pravidla prostituce. Zároveň ji při překročení kriminalizoval a postihoval nejenom prostitutky, ale i klienty. Reakcí na reglementaci byl tehdy nový liberálnější přístup k prostituci, a to abolicionistický.⁶ Tento přístup se zaměřoval na regulaci poptávky po prostituci a kriminalizoval s ní související jevy. Stejně jako v předchozích historických dobách i zde se objevovala prostituce pouliční, prostituce provozovaná v nevěstincích a pro dobu první republiky příznačná tzv. *šenkovní* prostituce.⁷ Jednalo se o prostituci, kterou bychom dnes nazvali barová. Tento typ prostituce se vyskytoval v hostincích a nálevnách.

---

⁶ LENDEROVÁ, Milena. Chytila patrola: aneb prostituce za Rakouska i republiky. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2002., str. 42, ISBN 80-246-0379-9.

⁷ LENDEROVÁ (2002); str. 105

Sociální status prostitutek v *šenku* byl sice vyšší než u pouliční prostituce, ale pořád byl značně stigmatizující.

Po období první republiky, stejně tak po celou dobu druhé světové války, nebyla prostituce nijak omezována. Ve válečných dobách to většinou bývala jediná možnost jak získat prostředky k přežití.⁸ Německá armáda měla na svých dobytých územích, a tedy i v Protektorátu Čechy a Morava, zavedený předpis ohledně prostituce. Prostitutky, které chtěly poskytovat sexuální služby vojákům (v té době největší klientela), se musely nechat zaregistrovat a pravidelně docházet na lékařské prohlídky. Důvodem byly obavy z pohlavně přenosných nemocí, převážně ze syfilidy.

Po ukončení druhé světové války a následném politickém boji přišli k moci komunisté (1948). Režim všechny negativní jevy ohrožující společnost a stranu potíral. Prostituce v době komunismu byla v silné ilegalitě, byla považována za příživnictví, což byl tehdy trestný čin. Ačkoliv byla kriminalizována, byla vyhledávána, ale provozovala se výhradně tajně. Tento stav trval až do vzniku České a Slovenské federativní republiky (1990).

S pádem železné opony a rozpadem Sovětského svazu, začal být ČR patrný vliv globalizace. To zapříčinilo i průnik západních hodnot a trendů na naše území. Začal se u nás objevovat tzv. sexuální turismus a s prostitucí související obchod s lidmi. Důležité je podotknout, že v mnohem větší míře než tomu bylo doposud. Začaly vznikat nevěstince, kde se využívala (a stále využívá) klubová prostituce. Rozmohla se i prostituce pouliční, a to především v příhraničních oblastech a ve velkých městech, kde se začalo objevovat více turistů. S příchodem globalizace se nejen rozmohla prostituce, ale i s ní spojené negativní jevy, jako např. krádeže, užívání omamných a psychotropních látek, násilnosti na ženách apod. Tento stav přetrvává až do dnešní doby, i když se zlepšila pomoc osobám v prostituci, ať už se to týká pomoci sociální, zdravotní nebo zajištění bezpečnosti. Zároveň je i snaha státu řešit problém prostituce, a to např. novým Návrhem zákona o regulaci prostituce (z r. 2014) nebo Národní strategií boje proti obchodování s lidmi pro rok 2012 - 2015.

---

⁸ RINGDAL (2000); str. 327

1.3 Formy, typy a důvody prostituce

Tato kapitola popisuje prostituci po její organizační stránce. Rozděluje jednotlivé formy prostituce a definuje rozdíl mezi organizovanou a neorganizovanou prostitucí. Zároveň uvádí typologii jednotlivých aktérů, tj. klientů, ale i samotných sexuálních pracovníků. V neposlední řadě je v této kapitole věnována pozornost příčinám a důvodům vstupu do komerčních sexuálních služeb.

1.3.1 Formy prostituce

V dnešní době se můžeme setkat s několika formami prostituce. Můžeme ji dělit podle různých kritérií, nejzákladnější členění prostituce je však podle pohlaví subjektu poskytujícího sexuální služby. Přestože je prostituce většinou doménou žen, tak se setkáváme i s prostitucí mužskou, která je více společensky stigmatizována než ženská prostituce.

*„No prostituci jsem zkoušel taky... No nic moc to nebylo, ale **musel jsem to nějak překousnout**. No dělal jsem to podle toho, jakou jsem měl náladu. Klienty jsem měl na Hlaváku. Oni vlastně přijdou k vám, začnou se s vámi vykecávat, odkad' jsi a tak, a potom se vás zeptaj, jestli třeba byste s ním nešel. A dá třeba 300 Kč.“⁹*

Zde je potřeba uvést, že existuje ještě dětská prostituce, která využívá jak chlapce, tak dívky. Dětská prostituce je nezákonná a ve světě panuje shoda o její kriminalizaci ve smyslu postihu zprostředkovatelů a klientů s cílem chránit děti, které se stávají oběťmi sexuálního zneužívání.

Dále můžeme prostituci dělit podle prostředí, ve kterém je poskytována. V odborné literatuře se setkáváme s obecným, ale i podrobným rozdělením. Např. Weiss (2010) rozlišuje dvě formy prostituce, tzv. *indoor* a *outdoor*.

---

⁹ VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav ČERNÝ a Jakub MAREK. *Bezdomovectví: jako alternativní existence mladých lidí*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2013., str. 84, ISBN 978-80-246-2209-5.

Outdoor služby

Jedná se o provozování prostituce venku, na ulici. Typické jsou tzv. *red light district* (oblast červených světél), které se vyskytují ve městech, kde mají podobu ulic zaměřených na nabídku a poskytování sexuálních služeb.¹⁰ Nejčastěji to jsou nádraží, parky, okolí veřejných toalet apod. Pro představu lze uvést příklad takového typického místa v Praze, kde se můžeme setkat s tímto typem prostituce, kterým je Karlovo náměstí ve večerních a nočních hodinách. S touto venkovní formou prostituce se můžeme setkávat i na hlavních silničních tazích. Sexuální pracovníce a pracovníci často čekají na odstavných parkovištích, kde nabízejí své služby.

„No možná je nejhorší ta prostituce... když se to nedělá na té lavičce, tak se to ještě dá snést, když jde fakt jenom o prachy. Ale fakt je to jenom nouze, to jde člověk s každým, aby si vydělal nějakou tu korunu.“¹¹

Indoor služby

Tento typ vnitřní prostituce můžeme chápat jako poskytování komerčních sexuálních služeb uvnitř budov. Můžeme přitom rozlišovat, zda se jedná o skrytou nebo zjevnou formu indoor sexuální služby. Pro ilustraci zjevné vnější sexuální služby může posloužit ulice Ve Smečkách na území Prahy 1 v těsné blízkosti Václavského náměstí, kde jsou tyto budovy ověšeny neony a kde pracovníci („naháněči“) stojí po celém náměstí a zvou turisty k návštěvě jejich podniku. Tyto podniky jsou nazývány různě, nejčastěji ale jako *night club* nebo *erotický salón*. Skrytou formou těchto sexuálních služeb mohou být hotely, priváty nebo i vlastní byty sexuálních pracovníků/pracovnic.

„V bordelu už jsem byla, to už mám za sebou. No normální, aspoň jsem si tam vydělala, no... Prostituce je lepší než čórky... Já na to nekoukám, já koukám na

---

¹⁰ WEISS, Petr. *Sexuologie*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010., str. 643, ISBN 978-80-247-2492-8.

¹¹ VÁGNEROVÁ a kol. (2013); str. 84

*to, že budu mít peníze a budu mít co jíst, že budu mít čisté věci, na to koukám...
Beru drogy furt, a tak chodím pořád šlapat.*“¹²

Širší pohled na rozdělení prostituce podle místa poskytování nám ukazuje Chmelík (2003), který vymezuje prostituci na tyto formy:

1) Privátní prostituce

V této formě prostituce můžeme nalézt sexuální pracovnice a pracovníky s vlastní malou a relativně stálou klientelou. Tato prostituce je vykonávána ženami nebo muži „na úrovni“, kteří jsou schopni klienta i reprezentovat při jeho společenských povinnostech, na veřejnosti apod. Prostituci poskytují v soukromých, luxusně zařízených bytech zpravidla vysoce solventních klientů.

*"Nikdy jsem neplánovala stát se společnicí, považuji to za přechodné období mého života. Po nástupu na vysokou jsem hledala brigádu, ale celkem neúspěšně. Nabízená hodinová mzda sice není nic moc, z druhé strany, narovinu říkám, s obyčejnou brigádou a kapesným od našich bych v Brně určitě vyžila, jenže proč, když můžu mít víc? Navíc potřebuji kvůli škole flexibilní práci."*¹³

2) Hotelová prostituce

Hotelové prostituci se věnuje obdobná kategorie sexuálních pracovníků/pracovnic jako u privátní prostituce. Nicméně hlavním rozdílem je to, že klientela není stabilní. Stejně tak není unifikovaná společenská úroveň, která je dána typem hotelu, kde je prostituce poskytována, ale i typem klientů, velmi často cizinců. Jednou z charakteristik hotelové prostituce je to, že na ní neprofitují jen sexuální pracovnice a pracovníci, ale i další subjekty. Většinou

---

¹² VÁGNEROVÁ a kol. (2013); str. 84

¹³ Vysokoškolačka, katolička: Za hodinu prostituce mám tři tisíce. Do Tesca nejdu. *Parlamentní listy* [online]. Praha, 2011 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Vysokoskolacka-katolicka-Za-hodinu-prostitute-mam-tri-tisice-Do-Tesca-nejdu-212953>

se jedná o provázanou spolupráci sexuálních pracovníků/pracovníků, taxikářů, hotelového personálu apod. Bývá spojována se sexuálním turismem.

3) Bytová prostituce

Od předchozích dvou forem se liší hlavně v místě poskytování sexuálních služeb. Sexuální pracovníce a pracovníci poskytují své služby ve vlastním prostředí, v tomto případě v bytě. Jak uvádí Chmelík (2003), často se v tomto typu prostituce můžeme setkat s kuplířstvím. To znamená, že prostituce je prováděna zprostředkovaně třetí osobou. Tím bývá nejčastěji manžel (mluvíme-li o ženské prostituci), který je zároveň v roli pasáka a jakéhosi „ochránce“ sexuální pracovníce, přičemž dostává určitou část zisku neboli provizi z její úplaty. S tímto typem prostituce se pojí i zvýšená kriminální činnost. Nejčastěji se jedná o krádeže a obchodování s omamnými a psychotropními látkami.

„Když jsem šla s chlapem na privát, tak mi řekl: Vysvleč se. Tak jsem se vysvlékla, jo, víte co, jako ze strachu, nějak podvědomě jste poslouchala.“¹⁴

4) Barová prostituce

Prostituce provozovaná ve specializovaných podnicích založených na konzumaci alkoholu a poskytování dalších sekundárních služeb, kde probíhá kontakt se sexuální pracovníci/pracovníkem. Jedná se podniky typu masážních salónů a jiných erotických podniků. V tomto typu prostituce se často setkáváme s nucenou prostitucí, která je organizovaná skupinou dalších osob. K tomuto typu prostituce se velmi často váží i trestné činy, jako je např. obchodování s lidmi.

5) Pouliční a silniční prostituce

Pouliční a silniční prostituce patří mezi nejproblémovější typy prostituce. Charakteristické pro ni je nízká věková kategorie osob v prostituci, stejně tak i jejich intelektuální úroveň a stupeň vzdělání. Pro tuto formu prostituce je

---

¹⁴ KUTÁLKOVÁ, Petra a Hana MALINOVÁ, a kol., Tak tohle NE!: *Analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení*. 1. vydání. Brno: Rozkoš bez rizika, 2016, 10 s., ISBN 978-80-260-9628-3.

typický rychlý, anonymní sex jakéhokoli druhu, který je spojen s vysokým rizikem přenosu pohlavních nemocí, ale také častější závislost sexuálních pracovníc/pracovníků na návykových látkách. Pouliční a silniční prostituce se velmi často pojí s různou trestnou činností.

„Už si ani nevzpomenu, jak mi řekli, že mám začít šlapat. Prostě jsem se oblíkla, tenkrát jsme nosily takové upnuté šatičky, které holkám nakupují. No a jeli jsme na trasu, na E55 k Dubí. Tam byl takovej kiosek s velkým parkovištěm. Tam jsme stály u silnice a stopovaly. Zkušenější holky mi dávaly rady co a jak, na koho si dávat pozor, a radily mi, jak za málo práce získat co nejvíc peněz.“¹⁵

S technologickým rozvojem, hlavně v oblasti informačních zdrojů, je čím dál jednodušší získat kontakt na jakýkoliv druh prostituce. Jedná se hlavně o možnosti, které poskytuje internet. Česká internetová katalogová nabídka sexuálních služeb je velmi rozsáhlá a zaměřuje se nejenom na česky hovořící klientelu, ale i na cizince. Dalším nebezpečím vyhledávání prostituce na internetu je úzká spojitost s dostupností pornografie. S tím je spojeno i riziko možného přístupu osob mladších 18 let k materiálům se sexuální tematikou.

1.3.2 Typologie sexuálních pracovníc/pracovníků

V prostituci se můžeme setkat s různými typy osob v prostituci. Ty můžeme rozlišovat podle několika faktorů specifických pro jejich práci. Podrobně se jimi zabývá Weiss (2010), který uvádí tyto typy:

- **Profesionálka/profesionál**

Profesionální sexuální pracovnice a pracovníci se především vyznačují tím, že si svůj život v komerčních sexuálních službách řídí sami bez „manažerů“. Nejsou na nikom závislí a své klienty si vybírají sami. Provozování prostituce je pro ně plnohodnotné zaměstnání. Nejčastější uplatnění profesionálních

---

¹⁵ Není ve mně máma.: Zpověď prostitutky z E55. Reflex [online]. Praha, 2012 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/48396/neni-ve-mne-mama-zpoved-prostitutky-z-e55.html?utm_source=reflex.cz&utm_medium=copy

sexuálních pracovníků je v eskortních službách (v případech, kdy sexuální pracovník/pracovnice dojíždějí za klientem). V těchto případech se velmi často nejedná jen o placené sexuální uspokojení, ale i o společenský doprovod pro klienta. Po ekonomické stránce jsou profesionální sexuální pracovnice a pracovníci zajištění a větší část svého zisku investují do své osoby. S tímto typem komerčních sexuálních pracovníků se nejčastěji můžeme setkat v *night clubech*, v *privátech*, ale též i u *eskortních sexuálních služeb*.

- **Poloprofesionálky/poloprofesionálové**

Poloprofesionální sexuální pracovnice/pracovníci se vyznačují krátkodobou angažovaností v sexuálním byznysu. Jedná se o jejich přechodné zaměstnání, než si naleznou plnohodnotnou práci, nebo o vedlejší přivýdělek k hlavní činnosti. K přechodné práci sexuální pracovnice a sexuálního pracovníka se nejčastěji nechávají zlákat vidinou snadno dosažených peněz. O svůj výdělek se ale dále dělí se zprostředkovatelem, popřípadě s dalšími osobami, které se účastní tohoto „obchodu“. Nežřídkou je, kdy se můžeme u sexuálních pracovníků setkat se závislostí na omamných a psychotropních látkách. Své sexem vydělané peníze mohou rychle utratit za drogy. Tím se dostávají do ekonomické pasti prostituce. S poloprofesionálními pracovnicemi/pracovníky se můžeme setkávat ve všech formách prostituce. Většinou si tyto pracovnice a pracovníci nemohou vybírat své klienty a ani nemohou klienta odmítnout. To vyplývá z podřízeného vztahu s zprostředkovatelem, kterým může být např. kuplíř.

„Vyrůstala jsem v docela nuzných podmínkách a můj sen bylo moci koupit si, co chci. Takže když přišla nabídka dělat společnici, po chvíli jsem kývla. Stačilo mi umět jen počítat.“¹⁶

---

¹⁶ Příběh Magdy: „Bojím se své minulosti, byla jsem prostitutka.“ Kafe.cz [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.kafe.cz/zensky-svet/erotika-sex/pribeh-magdy-bojim-se-sve-minulosti-byla-jsem-prostitutka-30479.aspx#.VwRHafmLRhE>

- **Amatérky/amatéři**

Amatérské sexuální pracovnice a pracovníci se někdy také označují za příležitostné sexuální pracovníky a můžeme je rozdělit do dvou kategorií. V první řadě to jsou mladí lidé, kteří utekli z domova či ústavního zařízení (např. výchovný ústav). V těchto případech pro ně poskytování sexuálních služeb znamená jednorázovou finanční pomoc. U této podskupiny amatérských sexuálních pracovníků se objevují sociálně patologické jevy, které nejsou společností uznávané a souvisejí s jejich nízkým věkem, kdy jde především o absenci znalostí sexuální práce. Druhou skupinou jsou naopak starší osoby. Jejich motivem k provozování, hlavně nárazové sexuální práce, je relativně snadný a rychlý výdělek, případně možnost dobrodružství. Tento typ sexuálních pracovníků je typický pro pouliční formu prostituce.

1.3.3 Typologie klientů sexuálních pracovníků

V prostituci figurují různé osoby. Nejvíce sledovanými jsou pracovníci a pracovnice sexuálním byznysu, ale další neméně důležitým aktérem prostituce je klient. V praxi se můžeme setkat s různými typy klientů, přičemž tato typologie vychází z faktu, že se jedná nejčastěji o muže. Tito klienti, jak je definuje Weiss, se mohou rozdělovat na:

- **Experimentátor**

Experimentátor je muž, který vyhledává vzrušení, dobrodružství a za sexuální pracovníci jde z důvodu získání zkušenosti. Věková hranice u těchto klientů není daná. Zvláštností tohoto typu klienta je skutečnost, že se jedná o jednorázový zážitek, který se už nemusí opakovat.

- **Konzument**

Za konzumenta můžeme považovat muže, který pravidelně využívá různé formy prostituce. Tyto muže motivuje k využití sexuálních služeb nezávazný sex bez vztahů. Často se můžeme také setkat s případy, kdy je konzumentem osoba, která prostituci využívá jako odreagování či relaxaci. Jedná se o osoby, které využívají všechny formy prostituce.

- **Pacient**

Jedná se o osobu, která je závislá na sexu nebo trpí sexuální dysfunkcí. Své sexuální touhy a potřeby uspokojuje prostřednictvím placených sexuálních služeb. S tímto typem klienta se pojí i zvýšený výskyt sexuálních deviací, jako je např. sadismus či masochismus. Sexuální pracovníce a pracovníky si tito lidé mohou vybírat za své sexuální partnery, neboť jsou ochotni za úplatu plnit mnohdy velmi netradiční, až bizarní sexuální přání, které často mohou vyústit v ohrožení jejich zdraví a života.

- **Romantik**

Romantik je typ klienta, který navštěvuje komerční sexuální služby nejenom za účelem sexuálního uspokojení. Tito klienti nepotřebují sexuální styk, vystačí si např. s povídáním, mazlením apod. U sexuálních pracovníc a pracovníků vyhledávají především pochopení či útěchu. Často se můžeme setkat s typem romantického klienta, který je motivován vidinou spasitele nebohých žen v prostituci.

1.3.4 Organizovaná prostituce

Definovat rozdíl mezi organizovanou a neorganizovanou prostitucí je velmi důležité. Je to z toho důvodu, že v dalších kapitolách (1.4) se budou rozebírat různé právní úpravy.

Prostituce není společensky uznávané zaměstnání (v některých zemích ani není považována za živnost), ale přesto je finančně velmi výhodná. Toho zneužívají organizované skupiny lidí. Ty kvůli vysokým ziskům plynoucím z prostituce nutí sexuální pracovníky/pracovnice poskytovat komerční sexuální služby. Ti jsou sexuálně vykořisťováni, neboť za svoji práci nedostávají zapláceno nebo jen úplný zlomek toho, co by vydělali a nebylo by rozděleno hierarchicky, vně organizované skupiny. Počínání takové organizované skupiny je v rozporu se zákony, a to nejen v ČR, ale i v dalších, nejenom evropských zemích. Jedná se o organizovaný zločin, který profituje na neštěstí jiných. V tomto případě jde o sexuální pracovníce a pracovníky, kteří jsou k práci donuceni a jsou jim odepírána základní lidská práva.

Co se týká jednotlivých skupin, jsou jejich členové spolu organizačně propojeni. Ve většině se jedná o organizovaný obchod se ženami. Chmelík (2003) uvádí, že ačkoliv jsou organizované skupiny rozdílné, lze u nich vyzorovat jisté hierarchické uspořádání, např.:

- **Tipař**

Jedná se o osobu, která vyhledává ženy a dívky jako potencionální prostitutky. Soustřeďuje se na kluby, diskotéky, ale také na osoby prostituující na silnicích nebo v erotických klubech.

- **Náborář**

Je to osoba, která vytipované dívky kontaktuje, podvodně je najímá na různé finančně atraktivní činnosti a snaží se je zlákat k provozování prostituce.

- **Dopravce**

Zajišťuje přepravu dívek na místo určení, kde provozují prostituci. Náborář a dopravce bývají často jedna a tatáž osoba.

- **Pasák, kuplíř**

Je osoba, která nutí ženu k prostituci, a to i za použití násilí, vybírá zisk, organizuje „práci“ prostitutek, vymezuje jejich rajon, hlídá je a často vystupuje jako jejich „ochránce, bodyguard“.

- **Hlídač aut**

Je osoba, která hlídá auto zákazníka po dobu, kdy mu je poskytována sexuální služba. Nejde o typickou činnost, zastoupení tohoto člena organizované skupiny je závislé na místě, ve kterém je prostituce provozována.

- **Poskytovatelé klíčů**

Jsou osoby, které za provizi nebo úplatu půjčují k provozování prostituce svůj byt.

- **Dohazovači**

Jsou osoby, které kontaktují potenciální zákazníky. Provizi získávají buď od prostitutky, kuplíře nebo od zákazníka.

- **Padělatelé**

Jsou osoby, které zhotovují falešné doklady pro dívky, které jsou určeny k obchodu do zahraničí.

1.3.5 Důvody k prostituci

Důvody k prostitučnímu chování mohou být různé. Weiss (2010) uvádí, že mezi ně patří např. nepříznivá ekonomická situace, závislost na návykových látkách, ztráta zázemí apod. Zároveň dodává, že to mohou být i jiné okolnosti, které motivují osoby k vykonávání prostituce, jako je např. zvýšená sexuální apetence, podpora ve svém okolí k takovému konání apod., přičemž si klade otázku, zda vstup do této oblasti může dobrovolný.

Se širším diferencováním motivací vstupu do komerčních sexuálních služeb se můžeme setkat u Malinové (in Matoušek, 2010), která uvádí, že motivace k tomu vstoupit do sexbyznysu, mohou být trojího druhu:

- motivace vnějším tlakem,
- motivace vlastní potřebou,
- motivace racionální rozvahou.

Pro osoby, které jsou motivovány vnějším tlakem, čili jsou k prostituci donuceny okolnostmi, je dle Malinové (in Matoušek, 2010) charakteristické, že prostituční chování je pro ně a jejich okolí (pro děti i širší rodinu) zdrojem obživy, protože se nacházejí v neutěšené finanční situaci. Oproti tomu motivace vlastní potřebou u prostituujících osob znamená, že faktorem, který je nutí vstoupit do světa sexbyznysu, není z důvodu nepříznivé sociální situace, ale kvůli sklonu k promiskuitnímu chování. U těchto osob jde pak především o uspokojení vlastních potřeb v oblasti sexu. Dle Malinové (in Matoušek, 2010) pracovníci v komerčních sexuálních službách, u kterých je jejich vstup na prostituční scénu založen na racionální rozvaze, považují prostituci za práci jako každou jinou, za kterou jim náleží více peněz, a přitom jsou více nezávislí v porovnání s jinými profesemi.

Samozřejmě motivace žen, ale i mužů do prostituce je hlavně z ekonomického zisku, přesto je zde ještě jeden faktor, který vstup do prostituce podmiňuje, a tím je poptávka po sexuálních službách.

1.5 Rizika a důsledky prostituce

Na prostituci lze pohlížet v několika rovinách, které jev prostituce obklopují. V prostituci nejde jenom o sexuální služby klientovi za úplatu. To je přístup nedostatečně široký. Proto, abychom mohli mluvit o větším záběru prostituce, musíme si uvědomit, že prostituce je jev složitý, nepřehledný a se spoustou dalších propojených jevů, které mohou být společností vnímány negativně. V této kapitole se zaměříme právě na tyto návazné negativní jevy, které můžeme nazývat riziky prostituce.

1.5.1 Zdravotní aspekty prostituce

Prostituce s sebou přináší nemalé riziko přenosu pohlavních a dalších infekčních onemocnění, které mohou mít často fatální následky pro prostituující osoby i pro jejich klienty. Dle Weisse (2010) zde značnou roli hrají rizikové faktory, jako je např. sexuální styk bez kondomu, ale i rizikovější sexuální praktiky (např. anální sex namísto vaginálního, orální sex, případně takové praktiky, u kterých může dojít k mechanickému poranění, či dokonce krvácení).

Mezi závažná sexuálně přenosná onemocnění řadíme např. syfilis, kapavku, chlamydiové infekce, HIV, ale i nákazu HPV virem či hepatitidou typu C. Podle Weisse (2010) se však můžeme setkat i s banálnějšími infekcemi z oblasti pohlavního ústrojí (např. bakteriální, plísňová onemocnění). V této oblasti by měl být kladen značný důraz na prevenci rizikového sexuálního chování a pravidelné zdravotní prohlídky sexuálních pracovníků/pracovnic, které by měly přenos výše uvedených infekčních chorob co nejvíce eliminovat. Nutno podotknout, že tato oblast prevence je velmi často komplikována tím, že právě rizikovější poskytování různých sexuálních praktik je ze strany zákazníka lépe placeno (např. sex bez kondomu apod.).

Pro lepší představu se můžeme podívat na organizaci Rozkoš bez rizika, která se prací s prostituujícími lidmi zabývá. Tato organizace má pobočky v 12 krajích v ČR, kde jako jednu ze svých aktivit provádí zdarma a anonymně testování svých

klientů na pohlavně přenosné nemoci. Poslední zveřejněné statistiky (viz Příloha č. 2) pocházejí z roku 2014. Zde je zajímavé pozorovat ani ne tak počet pozitivních klientů, jako spíše množství osob, které se nechaly vyšetřit. Tyto počty jsou o to zajímavější, že hlavními klienty Rozkoše bez rizika jsou pouliční sexuální pracovníci. Stejně tak se dá vyzorovat, ve kterých krajích ČR je situace nejlepší a nejhorší.

1.5.2 Sociální aspekty prostituce

Sociální práce má své nezastupitelné místo v oblasti poskytování placených sexuálních služeb. Malinová (in Matoušek, 2010) uvádí, že se v sociální práci s osobami v prostituci uplatňují dva základní přístupy, kterými jsou *harm reduction* (zmírňování škod) a *resocializace*. Společnost upřednostňuje především činnosti v rámci *harm reduction*, které se převážně orientují na prevenci pohlavně přenosných infekcí, prevenci kriminality, prevenci v oblasti závislostí či prevenci sociální propadu. Zatímco oblast *resocializace* je cílená na odchod osob ze sexuálního byznysu, který bývá velmi často spojen s výraznou stigmatizací, ale i zhoršenou finanční situací, případně dalšími negativní jevy (např. v důsledku toho, že se žena stala obětí obchodu s lidmi).

Mezi druhy sociálních služeb, které se při práci s osobami v prostituci nejčastěji využívají, patří odborné sociální poradenství a terénní programy. Odborné sociální poradenství může být poskytováno osobně, telefonicky, ale i prostřednictvím e-mailu/chatu. Terénní programy jsou pak zaměřené přímo na sociální práci v prostředí, kde se osoby v prostituci nachází, tedy na ulici, v nočních klubech, v privátech. „*Nejobtížnější při kontaktování prostitutek působících venku (ať už to je ulice, silnice, dálnice, nádraží, tj. všude tam, kde se běžně vyskytují i ostatní občané) bývá docílit toho, aby kontaktovaná žena akceptovala fakt, že je oslovena jako prostitutka.*“¹⁷ Sexuální pracovníci a pracovníci jsou specifickou skupinou, se kterou v ČR pracují převážně nestátní neziskové organizace. Mezi organizace, které se dlouhodobě věnují sociální práci v oblasti komerčních sexuálních služeb, patří Rozkoš bez rizika a La Strada. Dále je možné zmínit organizace, které se věnují problematice obchodování s lidmi,

---

¹⁷ MATOUŠEK (2010); str. 263

jako je např. Charita ČR (projekt Magdala), nebo Bílý kruh bezpečí, který je orientován na pomoc obětem trestných činů.

Významné postavení mezi organizacemi zabývající se pomocí osobám v prostituci zaujímá právě výše uvedený spolek Rozkoš bez rizika (R-R), který se touto problematikou cíleně zabývá od svého vzniku v r. 1992. R-R poskytuje dva druhy registrovaných sociálních služeb, mezi které patří odborné sociální poradenství a terénní programy. Vedle těchto služeb rovněž poskytuje služby zdravotní, které spočívají především v testování na pohlavně přenosné nemoci. Za významnou součást působení organizace R-R lze považovat její orientaci na práva osob v prostituci, hájení zájmů těchto osob a osvětovou činnost (vydávání odborných publikací, přednášky apod.).

„Vymklo se mi to. Ztratila jsem sama sebe, pocit klidu, zamotávala jsem se do lží, jak jsem vlastně k penězům přišla. Poslední kapkou bylo, když na mě uhodila máma, kde беру tolik peněz. Uvědomila jsem si, že jsem zničená, že jsem zaprodala sama sebe a věřím vlastním lžím,“¹⁸

1.4 Přístupy k prostituci a její právní vymezení

V této kapitole se setkáme s právním rozbořem prostituce. První podkapitola se zaměřuje na popis postojů k prostituci, které jsou zaujímány nejenom v ČR, ale i ve světě. Dále si představíme různé právní přístupy k prostituci a ukážeme si je na jednotlivých zemích světa. Následně se úzce zaměříme na Českou republiku, a to především na legislativní postavení prostituce. S tím souvisí další podkapitola, která se zabývá Návrhem zákona o regulaci prostituce. Zde si rozebereme navrhovaný zákon a podíváme se i na jeho kritiku. Nakonec se budeme zabývat trestními aspekty prostituce.

1.4.1 Postoje k prostituci

Obecně existují dva fundamentální postoje k prostituci, a to nejen v ČR, ale i ve světě. Jak uvádí Havelková a Bellak-Hančilová (2015), jedná se o základní

---

¹⁸ Příběh Magdy: „Bojím se své minulosti, byla jsem prostitutka.“ Kafe.cz [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.kafe.cz/zensky-svet/erotika-sex/pribeh-magdy-bojim-se-sve-minulosti-byla-jsem-prostitutka-30479.aspx#.VwRHafmLRhE>

feministické přístupy, které vycházejí ze skutečnosti, že hlavními protagonistkami v prostituci jsou ženy.

První postoj (vycházející z liberálního feminismu) přistupuje k prostituci jako k sexuální práci či službě. Zastánci tohoto přístupu považují ženu pracující v prostituci za tzv. sex-workes neboli za sexuální pracovníci. Stěžejní myšlenkou tohoto přístupu je, že osoby poskytující komerční sexuální služby mají schopnost a možnost realizovat svá rozhodnutí.¹⁹ Tomuto principu se v praxi (především v právní praxi) říká princip autonomie vůle. Zaměřuje na destigmatizování dobrovolné prostitute a uznává ji jako plnohodnotné zaměstnání. Naopak nucená prostituce by podle zastánců tohoto přístupu měla být potírána.

Druhý přístup je diametrálně odlišný. „*Tato pozice považuje prostituci za jeden z důsledků genderové hierarchie a sexuální dominance v současných společnostech a současně za jeden z mechanismů udržení této hierarchie a dominance.*“²⁰ Vychází z radikálního feminismu. Ženy jsou v tomto případě považovány za oběti mužské dominance a sexuálního vykořisťování. Přístup poukazuje na zranitelnost osob v prostituci, přičemž vychází z předpokladu, že většina těchto žen pochází ze sociálně znevýhodněných skupin, kde se již setkala s násilným chováním. Zastánci zdůrazňují skutečnost vysoké míry násilí objevujícího se v prostituci, které vede k dalšímu prohlubování sociálního znevýhodnění. Proto cílem tohoto přístupu je prostituci odstranit a zaměřit se na kriminalizaci poptávky. „*Co se týká terminologie, jsou používané pojmy prostituované osoby či osoby v prostituci.*“²¹

1.4.2 Právní přístupy k prostituci ve světě

V praxi se můžeme setkat s rozdílnými právními přístupy v různých zemích světa upravujícími právě prostituci. Východiska pro tyto právní úpravy jsou specifická pro každý stát a jsou ovlivněna sociodemografickými a geografickými faktory. Obecně se můžeme setkat se třemi možnostmi přístupů k prostituci. V učebnici *Kriminologie* (2014) jsou definovány takto:

---

¹⁹ HAVELKOVÁ, Barbara a Blanka BELLAK-HANČILOVÁ (eds.). Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. Studie (Sociologické nakladatelství), str. 12, ISBN 978-80-7419-149-7.

²⁰ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 13

²¹ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 13

- **Aboliční přístup**

Cílem této koncepce je prostituci právně neupravovat a postihovat pouze určitá jednání, která ji doprovázejí. V současnosti se jedná o přístup, který je uplatňován v českém právním řádu.

- **Reglementační přístup**

V tomto pojetí je cílem vymezit prostituci určitý právní rámec, ve kterém je její provozování dovoleno, a postihovat pak jakékoliv vybočení z tohoto rámce.

- **Represivní přístup**

Prostituce je v tomto přístupu zakázána a výskyt takového jednání je stíhán, a to ve formě potrestání provozovatele prostituce či jeho klienta.

V odborné literatuře se můžeme setkat i s podrobnějším rozdělením právních úprav. Bellak-Hančilová popisuje ve své knize *Co s prostitucí?* (2015) typy právních úprav, které se týkají prostituce a které jsou poplatné pro její široké pojetí ve většině států světa (viz Příloha 1).

Jednou z extrémních právních úprav je **prohibice prostituce**. Tato právní úprava ideově vychází z morálního a náboženského přesvědčení o nepřijatelnosti a škodlivosti prostituce.²² Jejím cílem je úplné vymýcení prostituce, a to konkrétně její kriminalizací. Jedná se o represii vůči osobám nejenom v prostituci, ale postihováni jsou i klienti a prostředníci (kuplíři). Tato úprava vůbec nepracuje s myšlenkou, že by prostituce mohla být plnohodnotným zaměstnáním, a to především z toho důvodu, že je v tomto podání chápána jako trestný čin, a proto by se jednalo o peněžitý zisk z kriminální činnosti. Prostituce je v tomto případě vnímána jako společensky nepřijatelná porušující morální normy dané společností. Typickými státy, kde je tato právní úprava uvedena v praxi, je např. většina států USA nebo některé země Středního východu.

Méně radikální je právní úprava v podobě **kriminalizace poptávky** po prostituci. Ideové východisko vyplývá z radikálního feminismu (viz výše), kdy jsou osoby v prostituci považovány za oběti sexuálního vykořisťování

---

²² HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 47

(genderového násilí) a mužské dominance ve společnosti a kdy se represivně přistupuje k prostředníkům a klientům prostituce. „*Pohled na prostituci je projevem patriarchální dominance mužů nad ženami, představuje mužské násilí na ženách a je tudíž společensky nežádoucí.*“²³ Z toho vychází i případné zdanění příjmů plynoucích z prostituce. Prostituce, ačkoliv je legální, nemůže být zdanitelná, protože je společensky nepřipustná a díky tomu na ní stát nesmí profitovat. Účelem této právní úpravy je kriminalizací poptávky po komerčních sexuálních službách vymýtit prostituci. Současně podporování stigmatizace osob v prostituci touto právní úpravou má směřovat ke snížení jejich počtu, a tím prostituci postupně úplně rozložit. Sexuální styk za úplatu by se měl díky této právní úpravě stát společensky nepřijatelným. Taková právní úprava je v evropském měřítku typická pro Švédsko, které je svým přístupem v Evropě výjimkou.

Nejméně radikální a zároveň nejrozšířenější právní úpravou je **dekriminalizace prostituce**, kdy jsou státem zavedena restriktivní opatření. Tato právní úprava prostituci chápe jako neodstranitelný a společensky nežádoucí jev. „*Ideovým východiskem je morální a náboženské přesvědčení o nepřijatelnosti a škodlivosti prostituce.*“²⁴ Z toho vyplývá přesvědčení, že kriminalizace osob poskytující komerční sexuální služby je neefektivní a nespravedlivá. Přesto v této právní úpravě není prostituce uznávána jako plnohodnotné zaměstnání. S tím je spojené i zdanění výdělků plynoucích z prostituce. Teoreticky je zdanění prostituce v této právní úpravě možné, ale neexistuje žádný praktický nástroj k vymáhání placení daní. Na to se přímo váže i fakt, že když prostituce není považována za práci (případně živnost), nejsou osoby „pracující“ v prostituci účastny sociálního a zdravotního pojištění. Účelem dekriminalizující právní úpravy je omezit prostituci a s ní spojené negativní jevy (např. šíření pohlavních nemocí či násilí na ženách). Proto, aby mohla být prostituce dekriminalizována, je zapotřebí vytyčit hranice, ve kterých se tento jev bude objevovat. V tomto případě se jedná o regulační opatření, která mohou obsahovat povinné a pravidelné lékařské prohlídky osob v prostituci, omezování možnosti přístupu ke komerčním sexuálním službám především stanovením místa a času pro provozování

---

²³ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 47

²⁴ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 47

prostitute. Stejně tak zavedením registru osob v prostituci. Přestože se tato právní úprava vyznačuje prvkem dekriminace, neznámá to, že by neexistovaly postihy pro překročení oblasti vymezené právním řádem. Osoby v prostituci jsou postihovány za poskytování sexuálních služeb v určitém kontextu. V ČR se jedná hlavně o porušení úředních vyhlášek, které upravují prostituci v dané oblasti (typicky se jedná o mravní pohoršení mládeže tím, že je prostituce provozována v okolí škol). Naopak vždy kriminalizovány jsou osoby, které zprostředkovávají nebo jsou prostředníkem v prostituci. Tato právní úprava na ně pohlíží jako na pachatele trestné činnosti. Postih klientů je v tomto případě minimální v porovnání s osobami poskytujícími sexuální služby za úplatu. Díky svému relativně humanistickému přístupu je tato právní úprava používána ve většině zemí EU (včetně ČR) s výjimkou několika málo členských států, jako jsou Švédsko, Nizozemí a části Německa a Rakouska.

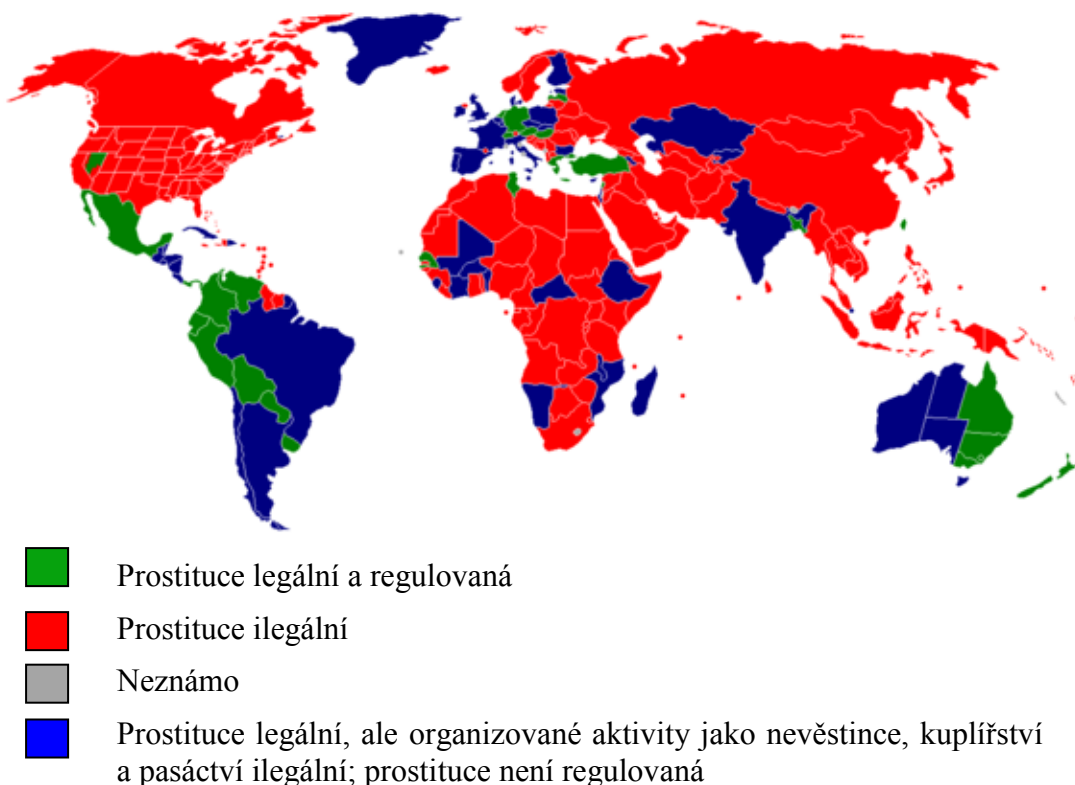
Další právní úprava je založena na **legalizaci a regulaci prostituce**, kdy je dáván důraz na prostituci coby výdělečné činnosti neboli práce. Jedná se o druh právní úpravy, která připouští, že prostituce je práce, a proto by jí mělo být umožněno jako práce vystupovat, tedy bez stigmatizace osob poskytujících sexuální služby za úplatu. Ideový základ této právní úpravy vychází z pragmatismu. Tím je myšleno, že v prostituci je obrovský ekonomický kapitál, a to hlavně pro státy, proto legalizací a následným uznáním prostituce jako výdělečné činnosti (za předpokladu, že vše probíhá v souladu s právním řádem daného státu), mohou tyto státy profitovat na prostituci a zároveň ji regulovat. „Účelem právní úpravy je regulovat a kontrolovat prostituci za účelem omezit negativní jevy s ní spojené.“²⁵ Zaměřuje se na zabezpečení veřejného pořádku, bezpečnosti, morálky a zdraví. Přesto tato právní úprava nechává prostituci ve stigmatizovaném stavu s tím, že zájmy a práva prostituujících nejsou plnohodnotně respektována. S uznáním prostituce jako výdělečné činnosti pro ni vyplývají zákonné povinnosti odvádět daně a účastnit se na zdravotním a sociálním pojištění. Je-li prostituce provozována v souladu s právním řádem, nejsou nijak postihováni poskytovatelé sexuálních služeb ani prostředníci nebo klienti. Typickým představitelem jsou některé země v Rakousku.

---

²⁵ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 48

Nejliberálnější právní úprava prostituce je **dekriminalizace společně s legalizací prostituce jako formy práce**. Ideově se tato právní úprava opírá o liberální feminismus, který uznává prostituci jako plnohodnotnou a uznávanou práci, která je legální za předpokladu souladu s právním řádem. S tím se pojí i nahrazení názvu prostituce za označení *sexwork* neboli sexuální práce. Poskytovatel sexuální práce se v této právní úpravě nazývá sexuální pracovník. Smyslem dekriminalizace a legalizace prostituce je snaha o zlepšení postavení sexuálních pracovníků ve společnosti, jejich bezpečnosti. Zároveň účelem této právní úpravy i „zlepšení právního rámce k řešení negativních jevů související s prostitucí.“²⁶ Sexuální práce je zde upravena obecnými i specifickými právními normami, které vedou k zlepšení postavení sexuálně pracujících a především k jejich destigmatizování. Sexuální pracovníci mohou být osoby samostatně výdělečně činné nebo mohou být zaměstnanci. Typickým představitelem této právní normy je Nizozemsko, některé části Německa a mimo Evropu je to Nový Zéland a některé země Austrálie.

Obr. 1 Přístup států k prostituci²⁷

²⁶ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 48

²⁷ Prostituce: Přístup států k prostituci. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2016 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Prostituce>

1.4.3 Legislativní postavení prostituce v České republice

V České republice neexistuje žádný právní předpis ošetřující samotnou prostituci. Legislativně ošetřeny jsou pouze kriminální činnosti týkající se prostituce a jejích přidružených jevů. Doposud se prostituce v ČR ošetřovala obecně závaznými vyhláškami vycházejícími ze Zákona o obcích (128/2000 Sb.) a vyloučením prostituce ze živnostenského podnikání. Obce v samostatné působnosti tyto vyhlášky vydávají k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. *„Obec může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecnou závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány.“*²⁸

Obce tímto nástrojem vymezují místa, kde může a nemůže být poskytována prostituce. Zákaz se většinou týká okolí škol, dětských hřišť a jiných veřejných prostranství. Je důležité říci, že obecně závazné vyhlášky nejsou zaměřené jenom proti prostituci, ale jsou jimi ošetřeny i další činnosti ohrožující veřejný pořádek a dobré mravy. Jako příklad lze uvést popíjení alkoholu na veřejných prostranstvích či porušování nočního klidu.

Větší pravomoc ve vydávání obecně závazných vyhlášek získaly obce v roce 2007, kdy Ústavní soud povolil kompletní zákazy „nabídky sexuálních služeb“ obcemi na jejich území.²⁹ To způsobilo, že obce již nemusely vymezovat místní zákazy, ale od této doby se to vztahuje na veškerý veřejný prostor. Proto porušení těchto obecně závazných vyhlášek je posuzováno jako přestupek, kterým může být uložena finanční pokuta.

Každá obec (v Praze jednotlivé městské části) si stanovují vlastní závazné obecní vyhlášky, které jsou v souladu s legislativními postupy danými Zákonem o obcích. Prostituce se nejvíce objevuje a kumuluje v místech, které jsou pro prostituci strategické jako příhraniční oblasti (hlavně s Německem a Rakouskem) a města hojně navštěvovaná turisty (nejčastěji Praha). Do příhraničních měst, která jsou prostitucí vyhlášená, patří např. Dubí, Cheb, Domažlice, Železná Ruda apod.

²⁸ Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.; § 10/a

²⁹ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 87

Výsledky represivních obecních vyhlášek jsou těžko měřitelné, neboť se prostituce přesune z míst represivní povahy na jiná místa, např. jiné městské čtvrti či na okraj města. Toto odsouvání pouliční prostituce do jiných lokalit má za následek zvýšení viktimmnosti sexuálních pracovníků/pracovnic. „*Ve svém důsledku však toto opatření vede k prohloubení problémů, protože prostitutky vytlačené mimo obecní infrastrukturu a své běžné sociální sítě se častěji stávají oběťmi násilí.*“³⁰ Podobně je to s blokovými pokutami, které strážníci udělují osobám v prostituci za porušování obecně závazných vyhlášek týkajících se prostituce. Sexuální pracovníci a pracovníci jsou tak vystavováni dalšímu riziku vedoucímu k sociálnímu vyloučení z důvodu zadlužení a stávají se tak ještě zranitelnějšími. „*Uplatňování represivních vyhlášek tak dopadá na nejzranitelnější skupinu, která je v sexbyznysu vykořisťována.*“³¹

Obecně závazné vyhlášky nejsou jediné právní dokumenty týkající se prostituce. Můžeme se setkat i s mezinárodními dokumenty. Nejznámějším a nejvíce rozebíraným je *Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob*. Protože tato úmluva je zásadní pro Návrh zákona o regulaci prostituce, bude podrobněji rozebírána v kapitole 1.4.4. Dalšími mezinárodními dokumenty souvisejícími s prostitucí jsou např.:

- **Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen**

Tato mezinárodní úmluva byla ratifikována Českou republikou v červenci 1980. Cílem je především odstranit diskriminaci žen a zaručit rovnoprávné zacházení ve společnosti. V NZRP je s ohledem na tuto úmluvu nečiněno rozdílu mezi pohlavími k přístupu k vykonávání prostituce.

- **Mezinárodní úmluva o právech dítěte**

Tento právní dokument s prostitucí souvisí hlavně v oblastech dětské prostituce, která je však většinou zemí světa považována za trestný čin a je kriminalizována. Česká republika ji ratifikovala v roce 1990.

---

³⁰ Ze sexbyznysu na trh práce, str. 56 ŠÍDOVÁ, Lucie, Jana POLÁKOVÁ a Hana MALINOVÁ a kol., *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Vyd. 1. Brno: Rozkoš bez rizika, 2013., str. 56, ISBN 978-80-260-496-30.

³¹ ŠÍDOVÁ, POLÁKOVÁ, MALINOVÁ a kol. (2013); str. 56

- **Mezinárodní úmluva o potírání obchodu s bílými otroky**

Česká republika ratifikovala v roce 1948.

- **Mezinárodní úmluva o protírání obchodu s ženami a dětmi**

Tato mezinárodní úmluva byla schválena v roce 1947 a ČR ji vyhlásilo zákonem č. 123/1924 Sb.

- **Mezinárodní úmluva o potírání obchodu se zletilými ženami**

1.4.4 Trestněprávní aspekty prostituce

Když se bavíme o trestněprávních aspektech prostituce, vycházíme z předpokladu, že prostituce sama o sobě je trestná. Ve skutečnosti není prostituce nijak legislativně ošetřena, a tudíž se nejedná o trestný čin. Přesto jsou s prostitucí spojovány trestné činy, především mravnostní kriminality. „*Mravnostní kriminalita je specifickým druhem kriminality, jenž je definován spjatostí s pohlavním pudem a jehož rysem je sexuální potřeba.*“³² Mravnostní kriminalitu můžeme rozdělovat na trestné činy sexuální a na trestné činy spojené s prostitucí. První kategorie není předmětem této práce, proto se zaměříme na druhou. O trestných činech spojených s prostitucí mluvíme v případě, jedná-li se o *kuplířství, prostituci ohrožující mravní vývoj dětí, obchodování s lidmi, případně o šíření nakažlivé lidské nemoci, šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti, ohrožení pohlavní nemocí, ohrožení výchovy dítěte, ale i výtržnictví*, který může naplnit i klient využívající sexuálních služeb za úplatu. Mravnostní kriminalita spjatá s prostitucí se zaměřuje na úzkou část trestných činů z mravnostní kriminality.³³

Legislativní dokument, který vymezuje výše zmíněné trestné činy je Trestní zákoník (č. 40/2009, Sb.). Z pohledu tohoto dokumentu se jedná o trestní činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Avšak můžeme se setkat i s hospodářskými činy, které souvisejí s prostitucí. Jedno z opatření proti prostituci spočívá v znemožnění prostituce jako způsobu podnikání. Prostituce je vyškrtána z možných forem podnikání ze Živnostenského zákona (č. 455/1991, Sb.).

---

³² ZOUBKOVÁ, Ivana, Tomáš GRIVNA, Miroslav SCHEINOST a kol. Kriminologie. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014., str. 246, ISBN 978-80-7478-615-0.

³³ ZOUBKOVÁ, GRIVNA, SCHEINOST a kol (2014); str. 248

Porušení tohoto nařízení je právně chápáno jako trestný čin *neoprávněné podnikání* a je posuzováno podle Trestního zákoníku (hospodářské trestné činy).

Pachatelem těchto trestných činů nemusí být vždy jenom sexuální pracovnice a pracovník, ale též i prostředník (v tomto případě *pasák*), přestože ze zásady *subsidiarity trestní represe* by měl být postihován i klient sexuální pracovnice a pracovníka, avšak skutečnost je jiná. To je též jeden z bodů kritiky stávající právní úpravy. Podle policejních statistik za roky 2012 až 2016 jsou výše zmiňované trestné činy, týkající se přímo prostituce, zastoupeny takto:

Tab. 1 Zastoupení trestných činů týkajících se prostituce v letech 2012 - 2016

Trestný čin kuplířství	2012	2013	2014	2015	2016*
Počet trestných činů celkem	42	52	57	50	7
Stíháno osob	46	44	72	63	1
z toho ženy	13	9	24	26	1
* k 29. 2. 2016					
Trestný čin obchodování s lidmi	2012	2013	2014	2015	2016*
Počet trestných činů celkem	24	18	20	18	1
Stíháno osob	22	25	16	12	5
z toho ženy	6	5	8	6	2
* k 29. 2. 2016					

Relativně nízká čísla vycházející ze statistik jsou zapříčiněna tím, že je obtížné a časově náročné jakkoliv dokázat protiprávní činnost pachatelů. Pro vyšší úspěšnost je potřeba přistihnout pachatele při páchání trestné činnosti, v tomto případě je to myšleno např. tak, že provozovatelé *night clubů* najímají (papírově) své sexuální pracovnice a pracovníky na jiné činnosti než se ve skutečnosti dělají. Nejčastěji jsou to pozice jako masérka/masér, barmanka/barman apod.

1.4.5 Návrh zákona o regulaci prostituce

V poslední době se začíná o prostituci mluvit častěji, a to nejen v médiích, ale i v odborných kruzích. Může za to Návrh zákona o regulaci prostituce (dále jen NZRP), který prvně podal pražský magistrát v roce 2013 kvůli snaze účinně postupovat proti prostituci v Praze a nejen v ní. Jedná se o návrh zákona, který má vyplnit legislativní vakuum prostituce. Doposud se prostituce pohybovala v šedé zóně práva. To souvisí i s tím, že ČR v otázce prostituce momentálně vychází ideově z *abolicismu*. Proto, ačkoliv je NZRP významnou snahou o řešení

problematiky prostituce, je i s tímto návrhem spojeno mnoho negativních emocí a kritiky. V současné době se tedy ve vztahu k prostituci projevuje aboliční přístup, který ji nijak právně neupravuje, ale postihuje pouze jednání, které ji doprovázejí, např. daňové úniky, drogová kriminalita, násilná trestná činnost apod. S těmito jevy se neseťkává jenom ČR, ale též i další státy nejen v Evropě. Na základě zkušeností a poznatků z jiných států byl vypracován NZRP. Právní úpravy prostituce našich sousedů byly inspirací při tvorbě českého NZRP. Pro NZRP jsou tyto úpravy stěžejní, protože v poslední době se Česká republika stala pro obchodování s lidmi tranzitní a cílovou zemí. To znamená, že pro účinnější boj proti organizovanému zločinu musíme znát právní struktury jiných států (v tomto hraničně sousedících). S obchodováním s lidmi se úzce pojí i organizovaná forma prostituce, kdy se setkáváme se sexuálním vykořisťováním a porušováním lidských práv. Inspirací byla nejenom oblast prevence a postihu kriminální činnosti spojené s prostitucí, ale i sociální dopady prostituce na její účastníky i na celkovou společnost. Připravovaný návrh zákona vychází z reglementačního přístupu, kdy je za nejefektivnější řešení považována regulace prostituce. Přínos takového řešení lze ukázat na zkušenostech ze zahraničí, které potvrzují, že zákaz prostituce není efektivním řešením této problematiky.³⁴

Historický pohled na právní úpravu prostituce

Návrh zákona z roku 2013 není prvním počinem v oblasti regulaci prostituce, který se na našem území objevil. Již při vzniku Československé republiky (1918) byl převzat právní řád bývalé rakousko-uherské monarchie.³⁵ S tím byla převzata i tzv. reglementace prostituce a rakouský trestní řád (z roku 1882), ve kterém byla definována skutková podstata kuplířství, v tom čase považované za trestný čin. Následně byl přijat zákon o pohlavních nemocích (1922), kterým byla zrušena dosavadní reglementační opatření vůči prostituci. Prostituce mohla být stíhána pouze jako správní delikt. Novelou trestního zákona (1956) se prostituce stíhala jako trestný čin příživnictví. Tato skutková podstata přečkala až do roku 1990,

---

³⁴ Návrh zákona č. 115 ze dne 31. ledna 2014 o regulaci prostituce; Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky, str. 33; [cit. 2016-04-30]; Dostupný z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=115&CT1=0>

³⁵ Důvodová zpráva NZRP (2014); str. 34

kdy byl trestný čin příživnictví zrušen. Už v roce 1994 Ministerstvo spravedlnosti zahájilo přípravné práce na samostatném zákoně a v tentýž rok ho i předložilo jako návrh zákona Legislativní radě vlády ČR.³⁶ Tento návrh byl zamítnut. Od nového tisíciletí lze zaznamenat několik pokusů o rozšíření a přijetí regulace prostituce. Všechny byly prozatím neúspěšné. Významným důvodem neprosazení této regulace bylo (a stále ještě je) přijetí **Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob** v roce 1951. ČR je stále touto úmluvou vázána, a to jí po právní stránce znemožňuje prosadit adekvátní legislativní úpravu regulace prostituce. V posledních letech je snaha o odstoupení z této Úmluvy z důvodu její zastaralosti a na dnešní dobu i neobjektivnosti.

Rozbor návrhu zákona o regulaci prostituce

Magistrát hlavního města Prahy, který je předkladatelem NZRP, se rozhodl pro tento návrh z důvodů nedostačujících pravomocí k potírání prostituce na svém území. Tato problematika se netýká jenom Prahy, ale i dalších měst. „*Dlouhodobě se potýkají s problematikou prostituce jako jevu, na který se váže řada bezpečnostních, společenských i zdravotních rizik.*“³⁷ Jak již bylo uvedeno výše (historický pohled na právní úpravu prostituce), není tento návrh první, ale jedná se o několikátou přepracovanou verzi zákona. Doposud jediným instrumentem, který mohou využít obce a města k regulaci prostituce na svém území, je forma obecně závazných vyhlášek, kterými lze pouze upravovat problémy související s ochranou veřejného pořádku a ochranou mravnosti. „*Obce např. nedisponují žádnou pravomocí ovlivnit proces vzniku, umístění zařízení k provozování prostituce na svém území, ačkoliv tato zařízení nesporně mohou mít podstatný vliv na veřejný pořádek v obci.*“³⁸ Přestože v roce 2007 schválil Ústavní soud posílení kompetencí obcí ve věci obecně závazných vyhlášek, nedošlo ke kýženému efektu zregulování prostituce ve městech a obcích. Naopak to vedlo pouze k přesunu prostituce, hlavně pouliční, do jiných oblastí kam už nesahají kompetence obecně závazných vyhlášek. Navíc tímto počinem byly osoby v prostituci vystaveny

---

³⁶ TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana, a kolektiv. Obchodování se ženami z pohledu České republiky. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. ISBN 80-7338-030-7.

Dostupné také z: www.mvcr.cz/soubor/iksp-vyzkum-pdf.aspx

³⁷ Důvodová zpráva (2014); str. 28

³⁸ Důvodová zpráva (2014); str. 28

dalšímu ohrožení. Zase na druhou stranu je prostituce tak zásadním zásahem do veřejného pořádku a veřejné mravnosti.

„Cíli navrhované právní úpravy je regulovat prostituci, podmínky, jejich provozování, podmínky provozování zařízení, v nichž se může být provozována prostituce, a kontrolu nad dodržováním tohoto zákona.“³⁹ NZRP se ve své podstatě zabývá problémy, které jsou spojené s prostitucí. Svoji úpravou se snaží o jejich omezení a řešení. V důvodové zprávě k NZRP jsou nastíněny hlavní problémy týkající se prostituce:⁴⁰

- **organizovaný zločin a nedobrovolná prostituce**
- **ochrana osob mladších 18 let před jakoukoliv formou prostituce a pohlavního zneužití**
- **eliminace zdravotních rizik, k čemuž přispějí pravidelné zdravotní prohlídky prostituuujících osob**
- **eliminace narušování veřejného pořádku**
- **ochrana mravnosti**
- **neefektivní kontrola stran regulace a kontroly zařízení, v nichž dochází k provozování prostituce**
- **zavedení prostituce jako řádného podnikání s aspekty z tohoto faktu plynoucí (zdravotní a sociální pojištění, platba daní a poplatků)**

Vymezení těchto problémů souvisejících s prostitucí vede k cílům, které jsou podstatné pro tento návrh zákona. V důvodové zprávě k NZRP jsou uvedeny tyto cíle:⁴¹

1. **oddělit legální prostituci, která bude regulovaným podnikáním dle tohoto návrhu zákona od prostituce nelegální**
2. **chránit základní zájmy, kterými jsou ochrana mravnosti, ochrana veřejného pořádku, bezpečnosti, nerušený výkon práva na bydlení**
3. **reglementací prostituce minimalizovat počet osob, které jsou k prostituci nuceny násilím**
4. **zákaz vykonávání prostituce osobám mladší 18 let**

---

³⁹ Důvodová zpráva (2014); str. 28

⁴⁰ Důvodová zpráva (2014); str. 34

⁴¹ Důvodová zpráva (2014); str. 34

5. **stanovit podmínky, za nichž bude možné prostituci provozovat, tedy vykonávat a nabízet**
6. *stanovit pravidla pro provozování prostituce na veřejně přístupných místech a v objektech a místech k tomu určených*
7. *stanovit podmínky, za kterých je možné provozovat prostituci jako podnikání*
8. *stanovit podmínky provozování zařízení k provozování prostituce a provozování prostor určených k bydlení k provozování prostituce*
9. **omezit pravidelnými zdravotními prohlídkami osob provozující prostituci šíření přenosných onemocnění při provozování prostituce**
10. **omezit trestnou a další protiprávní činnost, která souvisí s prostitucí (např. obchodování s lidmi, ohrožení mravní výchovy mládeže, kuplířství, nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů)**
11. **v souladu se zněním nového občanského zákoníku upravit ustanovení smlouvy o poskytování sexuálních služeb**

Tyto cíle nelze realizovat při stávající právní úpravě. Forma samostatného zákona regulujícího prostituci byla zvolena z důvodů efektivity a snazšího přehledu než novelizace jednotlivých právních předpisů. Dalším důvodem je skutečnost, že prostituce je jevem rozsáhlým a dosud není nikde zcela právně zahrnuta. „NZRP byl zpracován s tím, že regulace prostituce a její právní ukotvení orgánům státní správy i samosprávy poskytne účinnější instrumenty jak toto podnikání udržet v legálních mezích.“⁴² Tím by se měla zvýšit pravomoc orgánů samosprávy v regulaci prostituce na svém území. Tyto orgány, podle NZRP, by měly rozhodovat o povolení k provozování zařízení, k provozování prostituce a v neposlední řadě i o povolení k provozování prostor pro poskytování prostituce, které jsou určeny k bydlení.

Trestněprávní aspekty NZRP

Trestněprávní aspekty prostituce v ohledu na NZRP jsou v nepozměněné formě, která je platná v dnešní době (viz kapitola 1.4.4). V NZRP se předkládá návrh na zlegalizování prostituce jako živnosti. S ohledem na tento fakt se NZRP v důvodové zprávě zabývá tím, jak by se právně změnilo chápání trestných činů. Jako je kuplířství a ohrožení mravního vývoje dětí.

---

⁴² Důvodová zpráva (2014); str. 34

V souvislosti s rozlišováním prostituce oprávněné a neoprávněné podle NZRP by vznikl nový trestný čin související s prostitucí. Jednalo by se o *neoprávněné provozování prostituce*, kdy toto jednání odpovídá provozování prostituce, aniž by provozující osoba získala příslušné oprávnění. V podstatě by se mělo jednat o rozšíření a upřesnění jiného trestného činu, a to neoprávněné *podnikání* s ohledem na prostituci.

Soukromoprávní aspekty NZRP

Ve své podstatě má vztah mezi osobou poskytující sexuální služby za úplatu a klientem soukromoprávní charakter. Ten vychází z úprav smluvního práva, které je obsaženo v novém občanském zákoníku. „*Vzhledem k tomu, že smlouva o poskytování sexuálních služeb není upravena jako samostatný smluvní typ, je třeba na práva a povinnosti stran aplikovat ustanovení těch smluvních typů, které jsou svoji povahou obsahu smlouvy o poskytování sexuálních služeb nejbližší.*“⁴³ To znamená, že se nejčastěji bude jednat o smlouvu příkazní nebo i o smlouvu o dílo. Tento postup může samozřejmě platit pouze v případě, kdy se využívá *principu autonomie vůle* smluvních stran, které jsou definované v občanském zákoníku. Proto tedy záleží na svobodném rozhodnutí nejenom poskytovatele sexuální služby, ale i zájemce (klienta), jestli do smluvního vztahu vstoupí či nikoliv. „*Jakýkoliv nátlak na poskytovatele za účelem vynucení sexuální služby, popř. vyhrožování či donucení k takovému chování proto vylučují smluvní svobodu a platí pro ně odlišné následky.*“⁴⁴ To zahrnuje rozlišování mezi formou dobrovolné prostituce či nedobrovolné, která je často spojována s organizovaným zločinem (obchodování s lidmi). Dobrovolná prostituce vychází z atributu dobrovolnosti, který je pro tento návrh jedním z hlavních nosných cílů. Rizikový bod smluv je zakotven v postoji společnosti k prostituci. Vyplývá to z toho, že sexuální služby jsou pro většinu společnosti považovány za činnost neslučitelnou se základními mravními a morálními hodnotami. S tím přímo souvisí i fakt, že smluvní závazek k sexuální činnosti způsobuje neplatnost smlouvy. Tento rozpor může být obsažen v obsahu smlouvy, v té části, kde se sjednávají prováděné sexuální praktiky. Tento *rozpor s dobrými mravy* může vzniknout i z jiných

---

⁴³ Důvodová zpráva (2014); str. 36

⁴⁴ Důvodová zpráva (2014); str. 36

důvodů, jako je např. nepřiměřeně nízká úplata za poskytnutí sexuální služby sexuálním pracovníci/pracovníkem.

1.4.5.1 Soulad s ústavním pořádkem

„Navrhovaná právní úprava není v rozporu s Ústavou a s ústavním pořádkem České republiky.“⁴⁵ Těž je v souladu s Listinou základních práv a svobod. V této listině je zakotveno právo svobodně podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, přesto je zároveň toto právo omezováno, regulováno návrhem zákona.

1.4.5.2 Soulad s mezinárodními smlouvami

Jedná se o smlouvy, kterými je ČR vázána a které předkládaný NZRP neporušuje. Tyto mezinárodní úmluvy týkající se prostituce byly definovány výše (viz kapitola 1.4.3). Jediná mezinárodní úmluva, která se neshoduje s navrhovaným zákonem, je *Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob*. Jedná se o mezinárodní úmluvu, která byla přijata OSN v roce 1950. Československá republika k ní přistoupila v roce 1958. „*Úmluva dle preambule chápe prostituci jako něco, co je neslučitelné s důstojností a ctí lidské bytosti a co ohrožuje blaho jedince, rodiny a společnosti.*“⁴⁶ NZRP obsahuje několik bodů, které jsou v rozporu s touto úmluvou. Neshoda vyplývá hlavně z těchto článků:

1. *kdo využívá prostituci druhé osoby, a to i jejím souhlasem (čl. 2 odst. 2 Úmluvy)*
2. *kdo provozuje, spravuje nebo financuje nevěstince (čl. 2 odst. 1 Úmluvy)*
3. *kdo vědomě pronajímá nebo najímá budovu za účelem provozování prostituce (čl. 3 a čl. 4 Úmluvy)*
4. *zrušení veškerých existujících zákonů a jiných právních předpisů, podle nichž osoby, které provozují prostituci nebo jsou podezřelé z provozování prostituce, podléhají zvláštní registraci, držení zvláštního průkazu nebo jinému zvláštnímu dozoru nebo oznamovací povinnosti (čl. 6 Úmluvy)*

---

⁴⁵ Důvodová zpráva (2014); str. 37

⁴⁶ Důvodová zpráva (2104); str. 37

S těmito články je v nesouladu celá hlavní myšlenka NZRP, ani výrazným extenzivním výkladem nejde dojít k souladu NZRP a Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob. Má-li být NZRP přijatý jako plnohodnotný zákon, měla by být tato Úmluva vypovězena, tzn., že by ČR neměla být příslušnými články vázána. „*Situaci ovšem nelze chápat a rozumět tak, že by Česká republika výpovědí Úmluv rezignovala na potlačení obchodu s lidmi z hlediska mezinárodní práva.*“⁴⁷ Česká republika je signatářem dalších mezinárodních smluv, jako je *Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodu s lidmi, zvláště se ženami a dětmi* nebo *Úmluvy OSN o nadnárodním organizovaném zločinu*. Jedná se dokumenty, které jsou vytvořeny s ohledem na vývoj jevů, jako je prostituce nebo obchodování s lidmi, na rozdíl od Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, která je stará skoro 70 let a nebere v potaz rozvoj těchto sociálně nežádoucích jevů.

1.4.5.3 Registrace sexuálních pracovníků a jejich zdravotní prohlídky

Součástí NZRP je i návrh registru osob pracujících v komerčním sexuálním byznyse. Tento registr by mělo spravovat Ministerstvo průmyslu a obchodu, které by evidovalo osoby oprávněné k poskytování prostituce. Tyto osoby by podle NZRP měly mít průkazy, které by měly obsahovat údaje o osobě a evidenční číslo. Takový průkaz by měl být oprávněním pro provozování prostituce. Současně s tímto průkazem k evidenci prostituce jsou v návrhu zákona zamýšleny pravidelné povinné lékařské prohlídky. Jedná se o jednu z podmínek k získání oprávnění k poskytování komerčních sexuálních služeb.

1.4.5.4 Ekonomické aspekty navrhovaného zákona

Návrh by umožnil prostitutci získat status legálního zaměstnání, který by splňoval legislativní nároky. Jedním z takových nároků je povinnost účastnit se na sociálním a zdravotním pojištěním. Samozřejmě musíme rozlišovat rozdílnost v různých pracovních podobách, jako jsou třeba zaměstnanci nebo OSVČ. Další povinností je např. placení daní z příjmu apod. NZRP si od regulace prostituce jako práce slibuje (z ekonomického hlediska) zvýšení příjmů do státního rozpočtu a do kas jednotlivých správních celků na úrovni obce. Jak již bylo uvedeno,

---

⁴⁷ Důvodová zpráva (2014); str. 39

prostituce je spojena s velkými peněžními částkami, které se točí v šedé sféře právního vakua. Prostituce je vlastní trh, který je neustále v pohybu i díky poptávce ze stran klientů, kteří tvoří hlavní zdroje přílivu financí do prostitučního trhu. Východiska pro tento legislativní krok jsou jednoduchá. Upravení šedé legislativní zóny, kdy se prostituce právně ošetří v různých oblastech, jako jsou trestní aspekty, ekonomické aspekty apod. Když se vrátíme-li se k ekonomické otázce služeb v prostituci, můžeme si ukázat orientační ceny v náhodných klubech a městech za poskytování sexuálních služeb.

Tab. 2 Orientační ceny v „night clubech“ v ČR

Orientační ceny v „night clubech“ v ČR				
Místo	Podnik	Doba poskytování služby		
		15 min	60 min	90 min
Praha	Sweet Paradise	1 400,-	2 500,-	3 200,-
Praha	Neon Club	1 400,-	2 500,-	3 200,-
Praha	Captain Nemo	2 000,-	5 000,-	-
Praha	AAA Club & Escort	-	2 500,-	-
Praha	Ariadne	-	1 200,-	2 200,-
Praha	Goldfingers	4 000,-	10 000,-	-
Liberec	Eva Bar	-	2 000,-	2 500,-
Plzeň	Gallardo club	-	2 500,-	3 000,-
Dubí	Glory	-	1 399,-	1 999,-

Tab. 3 Orientační cena za „privát“ v ČR

Orientační cena za „privát“ v ČR			
Místo	Doba poskytování služby		
	30 min	60 min	celá noc
Praha	800,-	1 300,-	-
Praha	2 000,-	3 000,-	20 000,-
Praha	1 000,-	1 500,-	9 000,-
Brno	800,-	1 200,-	-
Olomouc	800,-	1 500,-	-
Plzeň	600,-	900,-	-
Chrudim	1 000,-	1 500,-	-

Ačkoliv se jedná o malý zlomek měst a služeb, dokazuje nám to, že se v prostituci jedná o poměrně vysoké finanční částky, které nejsou momentálně nijak zdanitelné. Odhadovaný počet osob v komerčních sexuálních službách se v ČR uvádí v rozmezí mezi 10 000 až 30 000 osobami. Tyto počty nelze

považovat za konečné, neboť je velmi obtížné uskutečňovat jakékoliv hromadné sčítání. Proto se skutečná čísla mohou být i znatelně vyšší, než jaká jsou uváděna. Určování finanční částky za služby se řídí dle typu prostituce, lokality apod. Nejvíce „vydělávají“ sexuální pracovnice a pracovníci, kteří se pohybují ve vyšších vrstvách společnosti. Naopak nejnižší výdělky mají sexuální pracovnice a pracovníci v pouliční prostituci, která je navíc považována za tu nejspodnější. Z toho lze odvodit, že ačkoliv jsou s prostitucí spojeny vysoké peněžní částky (z kterých by část mohla jít dle NZRP do státního rozpočtu), jedná se pouze o prostituci ve „vyšších“ formách (priváty, eskort, night cluby). Proto se lze domnívat, že situace pouličních sexuálních pracovníků by se s návrhem na zdanění příjmů z prostituce ještě více zkomplikovala a vedla by k ještě větším sociálním dopadům.

1.4.5.5 Hlavní body kritiky NZRP

Jak již bylo uvedeno, NZRP je poměrně kontroverzní a vyvolává i dnes mnoho rozporuplných reakcí. Především se na NZRP snáší vlna kritiky, která poukazuje na nedokonalosti tohoto návrhu. Proto se tato podkapitola bude zabývat jednotlivými vybranými konflikty NZRP a názory odborníků a veřejných organizací.

Na začátek je potřeba říci, že NZRP není první verzí právního opatření týkající se prostituce. *„S každou novou verzí se snížila možnost, že osoby v současné době provozující prostituci byly zákonným podmínkám schopné dostát - většina by se jich dostala do větší illegality, než v jaké působí dosud, a staly by se ještě zranitelnějšími ve vztahu ke zprostředkovatelům (kuplířům), klientům i orgánům veřejné moci.“*⁴⁸

Dle nejnovějšího návrhu zákona (z roku 2014) by se měla prostituce provozovat ve schválených zařízeních. To je podle Havelkové (2014) považováno za legalizování jednání, které je dosud trestné jako kuplířství. Tím se také ulehčuje práce osobám, které jsou účastny obchodování s lidmi. Podobně je to i s druhou oblastí, kde by se měla prostituce provozovat, a tou jsou prostory, které jsou určeny k provozování prostituce dle stavebního záměru a kolaudace. Z těchto poznatků je zřejmé, že NZRP se snaží odsunout prostituci mimo město nejlépe do

---

⁴⁸ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 105

okrajových částí měst, a tím ji vytlačit z veřejného prostoru. Přestože je snahou NRZP částečně legalizovat prostituci (která by podléhala regulaci), nepřijímá ji jako normální a morálně neutrální činnost. To potvrzuje Bellak-Hančilová (2015), která tvrdí, že právní úprava, která se nesnaží destigmatizovat prostituci, nemůže být úspěšná.

Dalším prvkem kritiky je účelová diskriminace prostitute. NZRP je veden jako liberální návrh zákona, který je benevolentnější ke klientům a kuplířům, nikoliv k osobám v prostituci, které jsou díky tomuto návrhu zákona ještě více represivně pronásledovány. Osoby v prostituci jsou nejzranitelnější skupinou z výše zmíněných skupin. Různí odborníci a organizace zabývající se fenoménem prostituce (v čele s Rozkoší bez rizika) připodobňují tuto situaci na přístupu k bezdomovectví, kdy řešení sociálního vyloučení je zákaz jeho symptomů a penalizace těch, kdo tento zákaz porušují.⁴⁹ Navíc sice návrh zákona schvaluje pouze *dobrovolnou* prostituci, v praxi je bohužel velmi těžké rozeznat a posoudit vztah sexuální pracovnice a pracovníka k další osobě, která by nad nimi mohla mít moc.

Ačkoliv je případné přijetí prostituce jako plnohodnotného zaměstnání v podstatě vnímáno pozitivně, objevují se i názory, které kritizují navrhovanou úpravu. Vše vychází z předpokladu, že sexuální pracovnice a pracovníci by byli vedeni jako OSVČ. To obnáší i určité administrativní povinnosti. Především zajišťování si potřebné dokumentace k získání živnostenského oprávnění k provozování prostituce. Stejně to je s výpisem z evidence Rejstříku trestů a dokladem o zdravotním pojištění, což jsou dokumenty, které návrh zákona určuje ke každoroční kontrole. Kromě každoroční kontroly bezúhonnosti a zdravotního pojištění podle NZRP tyto podmínky rovněž stanovuje Živnostenský zákon, který jasně definuje podmínky živnosti pro OSVČ. „*Osoby v prostituci jako osoby samostatně výdělečně činné by měly vést účetní dokumentaci, platit daně z příjmů, příspěvky na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Administrace těchto povinností je náročná pro vzdělané a informované malé a střední podnikatele, natož pro osoby, které neukončily základní vzdělání nebo mají problémy s gramotností.*”⁵⁰ Je tudíž rizikem, že po schválení budou sexuální pracovnice a

---

⁴⁹ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 106 - 107

⁵⁰ MALINOVÁ (IN HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ, 2015); str. 107

pracovníci v ještě větší závislosti na kuplířích a provozovateli podniků, než jsou doteď. Je však otázkou, zda je tato připomínka pádným argumentem. Je to považováno za moderní a nejlepší z možných variant řešení problematiky prostituce. Přesto je to předmětem kritiky. Je obava, že by na sexuálních pracovnících/pracovnicích ležela velká finanční zátěž, která by vedla k narušení faktoru, který vede některé osoby k tomu, aby pracovaly v sexuálním byznysu. Má to dvě stránky. První, že by se osoby odrazovaly od vstoupení do komerčních sexuálních služeb. Samozřejmě to platí pro ty, kteří se rozhodují z vlastní vůle a nikoliv pro ty, kteří jsou k prostituci nuceni. Druhá stránka věci je pak taková, že by naopak osoby v prostituci na poloviční nebo dočasný pracovní úvazek musely změnit svoji pracovní dobu, ve které se věnují komerčním sexuálním službám. Taková myšlenka by ukazovala na to, že státní politika by v podstatě tlačila na osoby v prostituci, aby „obsloužily“ více klientů.⁵¹ To by vedlo ke zhoršení možností sexuálních pracovníků k opuštění prostituce vlastními silami.

---

⁵¹ HAVELKOVÁ, BELLAK-HANČILOVÁ (2015); str. 107 - 108

2 Teologickoetické aspekty prostituce

V této kapitole se zaměříme na problematiku prostituce z pohledu teologické etiky, přičemž se nejprve budeme zabývat vymezením samotného pojmu, což bude důležité pro odborný rozbor prostituce optikou teologické etiky. Následně se podíváme optikou lidské důstojnosti na osoby v prostituci a na lidskou důstojnost vycházející z laických lidskoprávních dokumentů. S tím souvisí i lidská práva obecně, proto na závěr této kapitoly shrneme dosažené poznatky a budeme je aplikovat na problematiku prostituce. V další podkapitole zacílíme pozornost na druhou stranu, tudíž na pojetí lidské důstojnosti a lidských práv z pohledu světské instituce a jejích dokumentů. Budeme se zde zabývat prvky prostituce, které jsou v evidentním rozporu s křesťanskými normami. Zároveň se pokusíme argumentovat s ohledem na právě probíhající schvalování *Návrhu zákona o regulaci prostituce*.

2.1 Teologická etika celistvě

V této podkapitole se seznámíme s pojmem teologická etika. Zaměříme se zde pouze na samotný pojem a nebudeme se zabývat vztahem teologické etiky k fenoménu prostituce. Tímto tématem se bude zabývat jedna z dalších podkapitol.

2.1.1 Etika

Původ slova etika pochází z řečtiny a má více významů, jako např. mrav, zvyk, přizpůsobení vycházející z kolektivního přesvědčení. Podstatné pro etiku je to, že jejím předmětem je morální jednání. Tím je myšleno takové jednání, které můžeme posuzovat jako morálně kvalitní. Etika se zabývá různými faktory vycházejícími ze společenských norem, na základě kterých stanovuje kritéria, podle kterých se snaží určovat, co je dobré a co špatné jednání ve vztahu k dané problematice, na kterou je etická reflexe použita. Je důležité si uvědomit, že etika neříká, že něco je konkrétně dobré a špatné, pouze vymezuje určitá kritéria. Proto kriticky zkoumá to, co poplatně považujeme za mravní jednání a co v tom případě má mravní platnost. Tento jev se nazývá moralita, a zabývá se v souvislosti s morální platností různými pojmy, jako je dobro a zlo, svoboda a determinace

nebo třeba i morálkou.⁵² Cílem etiky je posuzování lidského jednání, s kterým souvisí morální jednání, které je důležité pro bytí člověka, neboť mu umožňuje odůvodňovat své osobní morální rozhodnutí. Z toho lze odvodit, že předmětem etiky je morální jednání a jeho hodnocení. „*Etika se zabývá morálními přesvědčeními a chce ukazovat cesty, na nichž se každý mezi ostatními a ve společenství může uskutečňovat a být sám sebou.*“⁵³ Proto morální jednání, které je spojené s etikou, vyjadřuje jednání či nejednání, které je posuzováno dle společensky přijatých norem. Přesto se jedná o transcendentní přesah etiky, neboť morální jednání by mělo vycházet z vlastní vnitřní úvahy, nikoliv z toho, že si to tak společnost nastavila. Proto můžeme říci, že etika se zaměřuje na reflexi morálního společenského jednání a též mravního individuálního chování. „*Etika chce metodicky a systematicky zprostředkovávat vhléd do smyslu morálního jednání.*“⁵⁴ Tomu můžeme rozumět tak, že smyslem etiky je nám umožnit pohled na to, proč bychom se měli chovat či jednat tak, abychom mohli prohlásit, že se řídíme morálkou. S ohledem na morální platnost našeho lidského jednání, popřípadě chování, je potřeba si vysvětlit i pojem, který s tím úzce souvisí, a to je morálka.

Slovo morálka vychází z řeckého jazyka, kde měla význam jako mravy či nemravy, které byly dané ve společnosti jako platné vzorce chování. „*Pod morálku či mravy se tak zahrnují vzorce chování, jímž se připisuje normativní platnost a které vzešly z procesů vzájemného uznání ve společnosti a jimiž se přiznala všeobecná závaznost.*“⁵⁵ S odkazem na tuto premisu lze říci, že morálka v sobě zahrnuje příkazy, zvyklosti, postoje, zákazy či tradice formulující se do společenských konvencí. Tyto společenské konvence se vyvíjejí dle určitého demografického, geografického položení dané společnosti. To znamená, že společnosti ve světě mají více či méně rozdílné konvence a nastavené normy. Je důležité si říci, že vývoj společenské morálky ovlivňovalo a ovlivňuje i náboženství. Například na našem území (nutno dodat, že i v celé Evropě) se společenské normy vytvářely skrze křesťanství. Přestože naše morální, společenské normy vycházejí z norem křesťanských, nelze tvrdit, že se naše

---

⁵² MILFAIT (2012); str. 40

⁵³ MILFAIT (2012); str. 41

⁵⁴ MILFAIT (2012); str. 40

⁵⁵ MILFAIT (2012); str. 42

jednání ztotožňuje s křesťanskými hodnotami. Nicméně můžeme konstatovat, že morálka jako součást etiky je souhrnem mravních zásad, norem ve společnosti.

S etikou se i úzce pojí pojem éthos, který vychází z řečtiny, a dá se charakterizovat jako společenský zvyk, obyčej či mrav, který je typický pro určitou společnost nebo skupinu. „*Étosem označujeme celek morálního chování a jednání lidí ve společnosti a zahrnuje mravy, obyčeje, tradice, zvyklosti a přesvědčení v oblasti toho, co je a není morální či mravné.*“⁵⁶ Ve vztahu k probírané problematice je tento pojem důležitý, protože v případě étosu můžeme mluvit i o étosu povolání, neboli přesvědčení o tom, co je pro dané povolání mravné či ne. Zajímavý rozpor můžeme vidět u prostituce. Ta je považována za nemorální jednání a již několik tisíciletí je za to stíhána. Přesto, za předpokladu, že se v NZRP přemýšlí o schválení prostituce jako práce nebo spíše povolání, bude potřeba vytvořit uznatelný étos povolání pro sexuální pracovníky. Slabinou této myšlenky je to, že (především) světské instituce nebudou souhlasit s tímto návrhem. Bude potřeba času a dialogu mezi všemi stranami k jednoznačnému konsensu.

2.1.2 Teologická etika

Obecně lze říci, že teologická etika je reflexe, která je postavená na křesťanském poselství a křesťanské biblicky založené víře. Lze tedy konstatovat, že teologická etika má východiska a kontext křesťanského poselství a její reflexi a prožívání, kde hlavními normativními prameny jsou biblická svědectví a zprávy.⁵⁷ Reflexí je teologická etika z toho důvodu, že vychází z lidské praxe a jejího etického i morálního posouzení a snaží se k tomu přispět ze své křesťanské perspektivy. To se často označuje tzv. *ve světle evangelia* nebo taky *v horizontu křesťanské víry*. Dalším znakem teologické etiky je její úsilí zprostředkovat přístupy a výstupy, které využívají i lidé, kteří se nehlásí ke křesťanské víře. Zprostředkováváním se snaží o navázání a vedení dialogu mezi oběma stranami. To je svým způsobem vystihující pro teologickou etiku v kontextu jinak pojímaných etik.

Teologickou etiku můžeme rozdělovat na dva velké celky, ke kterým se vztahuje. Prvním je fundamentální, neboli základní teologická etika. Její

---

⁵⁶ MILFAIT (2012); str. 45

⁵⁷ MILFAIT (2012); str. 57

východiska můžeme vytušit již z názvu. Tím je myšleno, že se zabývá základy různých témat, na které se orientuje. Mohou to být témata svědomí, základní pojmy etiky, jako jsou morálka, mravnost, moralita či étos.⁵⁸ Fundamentální etika pohlíží na člověka jako na mravní subjekt s tím, že se snaží odůvodňovat jeho jednání a morální posouzení. Především typem otázek jako jsou, *co mám konat* či *proč mám závazek vůbec něco konat či nekonat*.⁵⁹ Současně zkoumá platné normy ve společnosti a prostřednictvím reflexe nabízí podmínky, které by byly odůvodněním a zároveň platností těchto morálních vět.

Druhý celek nazýváme speciální aplikovaná teologická etika. Tato etika si pokládá otázky podobně jako fundamentální etika, ale s tím rozdílem, že se jedná o rozvinutější otázky jako *„jak se mám rozhodovat a jak mám jednat v konkrétním případě a konkrétní situaci, k druhým a v problematice vztahů*.“⁶⁰ To vystihuje tzv. individuální teologickou etiku, která je jednou ze součástí speciální teologické etiky. Můžeme se setkat i s dalším rozdělením, a to na sociální teologickou etiku. *„Ta se zabývá morální kvalitou podmínek a problémů lidského života a praxe v rámci individuálních struktur, institucí či sociálních útvarů*.“⁶¹

S pojmem teologická etika se pojí i pojem *proprium*. Významem tohoto pojmu je skutečnost, že vše, co je specifické a jedinečné v teologické etice, se nazývá *proprium*. To znamená rozhodnutí se pro osobu Ježíše Krista. Vyplývá z toho určité porozumění člověku skrze ideu člověka stvořeného k obrazu Boha a jeho podobnosti. Specifikem teologické etiky neboli *propriem* je pomyslný horizont, kdy Bůh stvořitel a spasitel volá člověka k zodpovědnosti za utváření svého života i světa.⁶² Společně s tím souvisí i přikázání lásky k Bohu, bližnímu, ale i k sobě samému. Proto možnost být křesťanem umožňuje a nabízí autentický etický model jednání. Jak uvádí Milfait (2012), pojme-li někdo etiku jako kritickou reflexi našich představ o dobrém a správném jednání, vymezuje se teologická etika vůči tomuto předpokladu tím, že zahrnuje do kontextu i přítomnost evangelia.

---

⁵⁸ MILFAIT (2012); str. 58 – 60

⁵⁹ MILFAIT (2012); str. 57

⁶⁰ MILFAIT (2012); str. 58 – 60

⁶¹ MILFAIT (2012); str. 58 – 60

⁶² MILFAIT (2012); str. 59 – 61

2.1.2.1 Dekalog

Dekalog je stěžejním Biblickým dokumentem, který je důležitý pro reflexi křesťanské víry v rámci teologické etiky. Jedná se o interpretaci původního fundamentálního obsahu z Bible. Proto v této podkapitole nebudeme rozebírat Dekalog jako morální kodex (vycházející z katecheze), kterým by se měl každý řídit, ale prohlédneme do jeho hlubší podstaty. Společným faktorem, je „*osvobozující jednání Hospodina Boha, který vyvádí jeho lid z otroctví, prostě ze všeho, co mu bere skutečnou svobodu.*“⁶³ Jedná se o Biblickou událost, při které se uzavírá smlouva s Bohem a jeho osvobozeným lidem na Sinaji. Vycházíme tedy z přesvědčení, že Dekalog pochází od Boha. „*Biblický Bůh totiž nezjevuje nějaký kodex, ale sebe samého ve své dobrotě a moudrosti, aby tím oslovoval lidi ze své veliké lásky jako přátele, setkával se s nimi a zval a přijímal je do svého společenství.*“⁶⁴ S tímto předpokladem se Bůh ukazuje ve svém neviditelném sebesdělení, které se uskutečňuje skrze slova a děje. S tím se pojí teologické pojmy Zákon a První smlouvy. Teologický pojem Zákon může chápat jako předloženou cestu, která je dána Bohem jako dar a křesťanskou povinností je se jí držet. Slovem cesta označujeme První smlouvy s Hospodinem o svobodě. Smlouva je chápána jako nabídka důvěrného vztahu lidí s Bohem.⁶⁵ Též se můžeme setkat s označením *Boží zakladatelská iniciativa*. Proto ti, kterým je určený Dekalog, mají zkušenost s Božím zásahem do svého života, kdy jim tento zásah „způsobil proměnu vnitřního stavu“, což se následně projevuje v jejich jednáních. Zde musíme uvést, že Boží příklon nelze získat dodržováním přikázání Dekalogu. Naopak, vztah s Hospodinem je pomyslným spouštěčem pro změnu jednání člověka, při kterém dochází k následování předložené cesty dle První smlouvy o svobodě.

Zahrneme-li do Dekalogu aspekty lidské sexuality, můžeme zároveň hovořit i o osobách v prostituci. Vyvození pro téma prostituce vychází z předpokladu, že osoba v prostituci není svobodná, neboť se neřídí pokyny Hospodina. Jak jsme si již ale řekli výše, dodržování přikázání Dekalogu není podmínkou pro Boží příklon. Naopak skrze zkušenost s Bohem může vystoupit z nesvobody a jít po

---

⁶³ MILFAIT (2012); str. 130

⁶⁴ MILFAIT (2012); str. 130

⁶⁵ MILFAIT (2012); str. 130 - 133

cestě Božího lidu. To s sebou přináší vnitřní změnu a z ní vycházející procitnutí k dodržování První smlouvy s Bohem skrze přijetí Dekalogu jako svých standardů jednání, aniž by se jednalo o mravní kodex. Z toho lze usuzovat, že stejně jako zkušenosti s Boží existencí je vnitřní přijetí Dekalogu založeno na transcendentním poznání. Ve vztahu k prostituci by to v praxi znamenalo oproštění se od prostituce a následování cesty Božího lidu. Zde se ale nabízí otázka, jak by se tato premisa dala aplikovat na sexuální pracovníce a pracovníky, kteří jsou do prostituce nuceni.

2.2 Žena v prostituci či prostitutka: optika lidské důstojnosti

V prostituci se nejčastěji jako aktér vyskytuje žena. Tuto pozici označujeme jako žena v prostituci (případně sexuální pracovníce) nebo též prostitutka. Je všeobecně známé, že zrovna tato profese (teď nerozlišujeme, jestli se jedná o nucenou nebo dobrovolnou prostituci), je silně stigmatizovaná. Podíváme-li se na prostituci z hlediska lidské důstojnosti, což mimo jiné evokuje dodržování lidských práv a respektování lidské bytosti jako takové, dojdeme k závěru, že v otázce prostituce se setkáváme s poměrně velkým rozporem. Než se ale pustíme do rozebírání jednotlivých bodů konfliktu mezi prostitucí a lidskou důstojností, je potřeba si vymezit samotný pojem lidská důstojnost.

Ačkoliv je pojem lidská důstojnost používán relativně často, a to i v nejrůznějších dokumentech (převážně lidskoprávních), je složité jej definovat (interpretovat). Současně se též objevuje otázka, do jaké míry je v souladu s lidskou důstojností její ochrana. I přes tyto rozpory má lidská důstojnost své výsostné místo v právu a etice. Princip lidské důstojnosti je převážně zohledňován v oblasti lidských práv. Současně je využíván i v dalších oblastech lidského jednání, ať už jsou to biomedicínská témata či témata lidské sexuality. Lidská důstojnost v oblasti lidské sexuality je stěžejní pro tuto práci. Pro potvrzení důležitosti principu lidské důstojnosti se můžeme podívat na trestní zákoník, kde se dokonce jedna hlava tohoto zákona nazývá *trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti*. O lidské důstojnosti se tvrdí, že by měla být nedotknutelná, ale praxe nám ukazuje, že tomu tak není. Jak uvádí Milfait (2012), lidská důstojnost je stále fakticky porušitelná, a proto se stanovuje normativně (jako nedotknutelná), aby sloužila jako kritický nástroj proti jejímu různorodému

porušování. Protože je lidská důstojnost východiskem pro lidská práva, můžeme se setkat s jejich různým vymezením. Milfait (2012) je vymezuje takto:

- lidská důstojnost jako ochrana sebeurčení;
- lidská důstojnost jako právo na zajištění existenčního minima a uspokojení základních životních potřeb;
- lidská důstojnost jako ochrana bazálních práv;
- lidská důstojnost jako subjekt lidské zodpovědnosti;
- lidská důstojnost jako ochrana před ponižováním a před narušením sebeúcty.

Zaměříme-li se na výše zmíněné pohledy lidské důstojnosti a dáme-li je do kontextu lidských dimenzí, vyjde nám, že dimenze lidské spirituality není do těchto pohledů příliš zakomponována.

Co se týká argumentace s principem lidské důstojnosti, setkáváme se s její protichůdnou podobou. Nejjobrazněji to lze dokázat na biomedicínských diskuzích, například v tématech transplantace lidských orgánů či v dnešní době hodně rozebíraném jevu euthanasie. Můžeme se setkat i s církvemi, které princip lidské důstojnosti využívají k odůvodňování svých morálních stanovisek. Pro Církev je to především idea člověka stvořeného k Božímu obrazu a podobenství. Princip lidské důstojnosti jako východiska pro lidskoprávní dokumenty se využívá nejen v mezinárodních, ale i regionálních dokumentech. Protože lidskoprávní dokumenty jsou úzce spjaty s lidskými právy (de facto s nimi pracují), je nutné si uvést některé zásadní dokumenty, které lidská práva vymezují. Nejvýznamnějším dokumentem je *Všeobecná deklarace lidských práv*, která je považována za nejvyšší dokument upravující lidská práva, který je zároveň právně nezávazný, ale slouží jako výchozí bod pro všechny mezinárodní lidskoprávní dokumenty. Vnitrostátní úroveň lidskoprávních dokumentů vychází z mezinárodních dokumentů, a proto jsou principy *Všeobecné deklarace lidských práv* zahrnuty i v těchto dokumentech. Tato deklarace vznikla v OSN v roce 1948 těsně po hrůzách druhé světové války. Při tvorbě této deklarace se vyskytla zajímavá situace týkající se principu lidské důstojnosti. „...dva státy navrhovaly, aby se zapsala jako pojetí člověka idea člověka stvořeného k Božímu obrazu a podobenství, zástupci ostatních států nesouhlasili, přičemž argumentovali tím, že

*takový obraz člověka všichni nevyznávají a nemohl by pro ně být závazný, proto se zvolil nenáboženský výraz lidská důstojnost, který byl převzat z filosofické tradice.*⁶⁶ Z toho je patrné, jak je pojem lidská důstojnost složitý a různě pojímáný. Přestože není ve *Všeobecné deklaraci lidských práv* zahrnuto náboženské vnímání lidské důstojnosti, setkáváme se s ním v interních náboženských diskuzích.

Jak již bylo výše řečeno, *Všeobecná deklarace lidských práv* je východiskem pro lidskoprávní dokumenty. Protože se jedná o mezinárodní dokument, přičemž tato práce je zaměřena na území ČR, potřebujeme si tedy ukázat i lidskoprávní dokumenty vztahující se k ČR. Dokumentem, který je pro ČR závazný a vychází z *Ústavy ČR*, se nazývá se *Listina základních práv a svobod*. Jedná se o dokument, který je platný pro všechny občany ČR. Vymezuje základní lidská práva a svobody, politická práva, práva národnostních a etnických menšin, práva hospodářská, sociální a kulturní, v neposlední řadě právo na soudní a jinou ochranu. Současně tento dokument stanovuje, za jakých podmínek jsou tyto lidská práva vymahatelná.

Lidská práva můžeme dělit podle jejich charakteristik, jako jsou:⁶⁷

- **Přirozená práva každého jedince**

- Nelze je nijak získat, koupit či zdědit, náleží všem lidem jednoduše proto, že jsou lidmi.

- **Nezcižitelná**

- Nikdo o ně nemůže žádným způsobem přijít, nelze je žádným způsobem vynuceně či násilně odejmout.

- **Nezadatelná**

- Neexistuje žádný způsob, jakým by mohla být předána jiné soukromé osobě – není možné je převést ani dobrovolně ani z donucení.

- **Nedělitelná**

- Jednotlivá lidská práva spolu souvisejí a jsou vzájemně provázána.

---

⁶⁶ MILFAIT (2012); str. 266

⁶⁷ Všeobecná deklarace lidských práv. In: Lidská práva [online]. Praha: Amnesty International, 2010 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/clanky/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>

- Uplatňování jednoho z práv je často závislé na uplatňování a dodržování ostatních práv.
- **Nepromlčitelná**
  - Skutečnost, že nebyla dlouho užívána, nemění nic na jejich trvalosti.
- **Nezrušitelná**
  - Lidská práva nemohou být jakkoli zrušena – a to ani právním předpisem bez ohledu na jeho právní sílu.
- **Univerzální**
  - lidská práva platí stejně pro všechny lidi nezávisle na jejich rase, pohlaví, náboženství, politickém smýšlení, sociálním či národnostním původu atp. Všichni se narodili svobodní a rovní co do důstojnosti a práv.

Lidská práva můžeme rozdělovat i podle toho, jak vznikala:⁶⁸

- **Základní lidská práva občanská – práva první generace**
  - Vznik již v 17. a 18. století a týkala se vztahu mezi státem a občany.
  - Zahrnují právo na život, svobodu a bezpečnost, právo nebýt mučen a držen v otroctví, právo na svobodu názoru, vyjadřování, smýšlení, svědomí, náboženství, sdružování a shromažďování.
- **Politická práva – práva druhé generace**
  - vznik na konci 19. a začátku 20. století.
  - Zaručují lidem možnost účastnit se na správě věcí veřejných. Mezi ně řadíme právo volební – jak aktivní (právo volit), tak pasivní (být volen), právo sdružovat se v politických stranách a hnutích, princip svobodné soutěže politických stran.
- **Sociální, ekonomická a kulturní práva – práva třetí generace**
  - Tato kategorie práv se týká vzájemného soužití lidí a naplňování jejich základních potřeb.

---

⁶⁸ Všeobecná deklarace lidských práv. In: Lidská práva [online]. Praha: Amnesty International, 2010 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/clanky/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>

- Jejich ústředními principy jsou rovnost a zajištění přístupu k sociálním a ekonomickým statkům, příležitostem i službám.
- Například právo na práci, právo na vzdělání, právo na přiměřenou životní úroveň, právo na výživu, obydlí a zdravotní péči.

- **Práva čtvrté generace**

- Kategorie práv, která rozšiřuje původní seznam lidských práv definovaných ve Všeobecné deklaraci lidských práv. Jde o práva, která se dostala do mezinárodních i vnitrostátních dokumentů v posledních desetiletích. Jedná se např. o právo na příznivé životní prostředí, práva spotřebitelů apod.

Po vyjasnění pojmu lidská důstojnost a lidská práva se můžeme zaměřit na situace v prostituci, které jsou v rozporu s těmito faktory. Položme si otázku, proč jsou ženy (zaměříme se na ženy, protože jsou nejčastějšími poskytovateli sexuálních služeb) v prostituci více vystavené porušování jejich lidské důstojnosti. Nejdříve si ujasněme, kde se ženy v prostituci setkávají s nerespektováním jejich lidské důstojnosti.

Ženy v sexuálním byznysu se nejčastěji setkávají s nerespektováním své důstojnosti právě od klientů, kterým poskytují sexuální služby. Dále jsou to například prostředníci nutící ženy k prostituci nebo třeba i policejní orgány. V prvním případě se jedná o samotnou problematiku prostituce jako služby nabízející své tělo za úplatu. V prostituci se setkáváme i s vysokou mírou stigmatizace, která negativně ovlivňuje osoby v sexbyznysu.

V nucené prostituci se setkáváme s porušováním principu autonomie vůle. Svobodné rozhodnutí patří mezi základní lidská práva. Autonomie vůle je důležitá pro naplňování lidské důstojnosti. Nucená prostituce zároveň v sobě skrývá riziko obchodování s lidmi. Touto skutečností se zároveň porušují nejenom lidská práva, ale zásadním způsobem i lidská důstojnost. Považujeme-li lidskou důstojnost jako něco, co je pro člověka nezbytné a co dělá člověka člověkem, je právě absence autonomie vůle jasným důkazem jejího porušení a neakceptování. Z toho vyplývá, že neuznáváme-li lidskou důstojnost, tak tím nerespektujeme člověka jako takového a de facto porušujeme jeho právo na určení. V tom panuje mezinárodní shoda, že je potřeba s problematikou obchodování s lidmi bojovat. K tomu se pojí

i otázka nucené prostituce, která je často konečnou pozicí žen v koloběhu obchodování s lidmi.

Protože fenomén prostituce je již dlouho znám a neustále se řeší, jak jej upravit či odstranit (viz kapitola 1), začalo se ohledem na dnešní humánní společnost více mluvit o lidských právech právě osob v prostituci. Osoby v prostituci jsou bezesporu ohroženy porušováním lidských práv. Proto i sexuální pracovníce a pracovníci mají sestavenou *Deklaraci práci sexuálních pracovníků a pracovníc v Evropě*. Tento dokument byl přijat jako právně nezávazný v roce 2005 v Bruselu. Dle ICRSE (*International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe*), který usiluje o zvýšení informovanosti o sociálním vyloučení a právech ženských, mužských a transgender sexuálních pracovníků a pracovníc v Evropě, je jedním z cílů této deklarace vyzdvihnout opatření nezbytná pro zajištění práv sexuálních pracovníků a pracovníc v Evropě.⁶⁹ S tímto dokumentem se pojí i změna názvosloví označující osoby v prostituci. Podíváme-li se do dějin prostituce, můžeme se setkat s mnoha označeními pro osoby pracující v komerčních sexuálních službách. Některá označení byla z dnešního pohledu hanlivá až urážející, jako např. *nevěstka, děvka, kurva*, ale objevují se i eufemistické výrazy (*dívky radosti apod.*). Dnes se často setkáváme s negativním přijetím názvu prostitutka. Vychází to především z přístupu veřejnosti a společnosti využívající stigma, kterým je opředen samotný jev prostituce. Proto se ICRSE zasadil o to, aby se z důvodu zachování lidské důstojnosti používal výraz sexuální pracovník či sexuální pracovníce. Tento přístup lze samozřejmě uplatňovat pouze u takových sexuálních pracovníc a pracovníků, kteří nejsou nijak nuceni do komerčních sexuálních služeb.

Dalším rozporem mezi prostitucí a lidskou důstojností můžeme spatřovat v navrhovaném Zákoně o regulaci prostituce. Tento dokument se snaží vyvést prostituci z ilegality do světla právní regulace především tím, že prostituci bude uznávat (za určitých podmínek) za práci. Zde se ale objevuje konflikt mezi lidským právem na uspokojivé zaměstnání a společenským stigmatem prostituce a osob v prostituci. Jak již bylo výše zmíněno, vnímání lidských práv může být

---

⁶⁹ Deklarace práv sexuálních pracovníků a pracovníc v Evropě. In: ICRSE: International Committee on the Rights of Sex Works in Europe [online]. Amsterdam: ICRSE, 2005 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.sexworkeurope.org/resources/declaration-rights-sex-workers-europe>

rozdílné. V případě prostituce je situace ohledně lidských práv složitější o to, že neexistuje jednotný názor na legální existenci prostituce. Veřejnost i odborníci jsou rozděleni na dva pomyslné tábory. Jedni prostituci neuznávají a považují ji za něco nemravného, co porušuje společností stanovené normy. Druzí zase zastávají názor, že prostituce může být za určitých podmínek přijata jako plnohodnotné zaměstnání.

Podíváme-li se na lidskou důstojnost i z pohledu filosofie, setkáme se s Kantovým kategorickým imperativem, který vychází z jeho filosofie lidské důstojnosti. Kategorický imperativ *„jednej tak, abys používal lidství jak ve své osobě, tak i v osobě každého druhého vždy jako účel a nikdy pouze jako prostředek,*“⁷⁰ nám ukazuje, že účel jednání člověka, k němuž vyzývá, leží v něm samém. Tento předpoklad lze aplikovat na problematiku prostituce. Jak již bylo mnohokrát zmíněno, prostituce je jev, ve kterém není respektována lidská důstojnost. Proto, když vezmeme do pomyslného hledáčku sexuální pracovnice a pracovníky a budeme na ně nahlížet kategorickým imperativem, zjistíme, že sexuální pracovnice a pracovníci jsou bezesporu prostředky jiných lidí. Právě kuplíři a provozovatelé sexuálních podniků využívají jiné lidi (sexuální pracovnice/pracovníky) k získání zisku. Tím, že se sexuálními pracovníci či pracovníky jednájí jako s prostředkem zisku, způsobují jim tímto jednáním závažné následky. Ať jsou to fyzické či psychické újmy, vždy souvisí s narušením lidské důstojnosti. Podobně tomu je i u přístupu klientů k pracovníkům v sexuálních službách. Klienti v sexuálních pracovnících a pracovnících mají prostředek k uspokojení svých tělesných potřeb a podle toho s nimi jednájí. Takovéto nerespektování lidské důstojnosti narušuje lidskou integritu, a tím snižuje podstatu lidství. Právě proto kategorický imperativ ukládá mravní jednání všem.

2.3 Lidská důstojnost a lidská práva z pohledu teologické etiky

Jak bylo v předchozí kapitole řečeno, na lidská práva a lidskou důstojnost lze pohlížet z několika úhlů. Vysvětlili jsme si, že ačkoliv jsou lidská práva pro všechny závazná (vztahuje se pouze na ČR, neboť ve všech státech světa nejsou

---

⁷⁰ CHOTAŠ, Jiří a Jindřich KARÁSEK. Kantův kategorický imperativ. Vyd. 1. Praha: Oikoumene, 2005, 149 s. ISBN 80-729-8096-3.

uznávána lidská práva a nepanuje demokratický režim), nebyl brán v potaz náboženský pohled na ideu člověka a jeho důstojnost (viz předchozí kapitola vymezení *Všeobecné deklarace lidských práv*). Proto jsme nuceni rozlišovat lidskou důstojnost a lidská práva z pohledu lidskoprávních dokumentů a na druhé straně ideu člověka stvořeného k obrazu Boha a k jeho podobnosti. V této podkapitole se budeme zabývat druhou možností.

Významným dokumentem je pro křesťany Dekalog, který se objevuje ve Starém zákoně v Bibli. Dekalog má pro křesťany velký význam. Při srovnání s fenoménem prostituce zde nacházíme určité neshody. Překvapivě zde není problém v ženách poskytujících prostituci, ale v jejich klientech. Šesté přikázání (dle katechismu Římskokatolické církve) zní: „*Nesesmilniš*“. Význam tohoto přikázání spočívá v tom, že muž by neměl být nevěrný a cizoložník. Toto též platí i pro ženy. Samozřejmě se dá argumentovat, že ne všichni klienti komerčních sexuálních služeb jsou ve svazku manželském či alespoň ve vztahu. Pro premisu nemorálnosti sexuálního styku s prostitutkou (se zaměřením na tuto práci) vycházíme ze studie publikované v knize *Sexuologie* od předního českého sexuologa Weisse, kde nejčastějšími klienty prostitutek jsou muži ve věku 30 až 35 let, kteří jsou v dlouhodobém vztahu (ať už manželském či partnerském).⁷¹

Podíváme-li se na biblické prameny, uvidíme zde i jiné příběhy, které se dotýkají naší problematiky prostituce. Zaměříme se tedy na Ježíšovo kázání na Hoře. Jedná se o příběh, kdy Ježíš vystoupí na horu a začne učit zástupy, které za ním přišly. Ve svém kázání se zabývá i starozákonným *nesesmilniš*, kdy na jeho dodržení klade velký důraz. „*Nezcižolžíš. Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní cizoložil ve svém srdci. Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhodí pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla.*“⁷² Zde můžeme vyvodit Ježíšův apel na skromnost a mravní čistotu. Skromnost je zde myšlena v sexuálních partnerech, kdy už jen sexuální pomyšlení na někoho jiného je narušením vnitřní zásady daných Bohem, kdy i Mojžíš na hoře Sinaj vnímal, že budou-li se dodržovat pravidla Desatera, budou lidé žít v míru, lásce, bezpečí a blahobytu. Ve vztahu tohoto příběhu a naší probírané problematiky můžeme vyvozovat určitý apel na

---

⁷¹ WEISS (2010); str. 647

⁷² Mt 5,27-30

sexuální pracovnice a pracovníky, ale i na jejich klienty. Ten spočívá v tom, že by se měla zachovávat věrnost svému druhovi či družce. Zrovna prostituce je případ, kdy se jedná hlavně o porušení věrnosti. Toto přikázání můžeme chápat i jako ochranu účastníků sexuálního průmyslu před sebou samými, neboť sexuální abstinencí a věrnosti jednomu partnerovi se chrání před sexuálně přenosnými nemocemi a stejně tak před násilím, které sexuálním pracovnícím/pracovníkům v těchto situacím hrozí. Dalším příběhem, kdy Ježíš jedná s cizoložnicí (dnes bychom ji nazvali osobou v prostituci) můžeme najít v Janovu evangeliu. Jedná se o příběh, kdy zákoníci a farizejové přivedou ženu chycenou při cizoložení před Ježíše. Chtějí po něm, aby se rozhodl, co s ní udělají, že Starý zákon mluví jasně o ukamenování cizoložnic. Ježíš odpoví: „*Kdo z vás je bez hříchu, hod' první kamenem*“ a najednou se začali všichni vytrácet, až u Ježíše zůstala cizoložnice sama. „*Ženo, kde jsou ti, kteří na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil? Ona řekla: Nikdo Pane. Ježíš řekl: ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!*“⁷³ Zde můžeme vidět určitou naději, laskavost a odpuštění. V optice prostituce můžeme tento příběh vztáhnout na sexuální pracovnice či pracovníky. Podobnost s dnešní dobou je především v určitém stigmatu osob pracujících v prostituci. Stejně tak v tomto příběhu můžeme vidět i diskriminaci oné ženy. Vždyť aby byla nevěrná, musejí být k tomu dva. Pouze ona je souzena. Stejně tak to vypadá i v dnešní době, kdy osoby pracující v komerčních sexuálních službách jsou největšími objekty represe, a to jak ze strany státní správy, tak i společnosti. Ježíš nedbá na stigma a umlčuje žalobce apelem na jejich svědomí. Ukazuje přitom, že je potřeba jednat lidsky a ne jenom podle nějakého dokumentu. Současně na nás z tohoto příběhu dýchá naděje, kterou Ježíš vkládá do napravení hříšnice, a to je velmi stěžejní myšlenka pro tak důležité destigmatizování prostituce. Proto poučení, které si z tohoto příběhu můžeme odnést, tkví v tom, že každý jsme člověkem a nikdo z nás není bez viny, proto si můžeme odpouštět, poučit se a obrátit se na správnou cestu mravního života.

V římskokatolické církvi se setkáváme s encyklikou nazvanou *Pacem in terris* (s podtitulem „O míru mezi všemi národy v pravdě, spravedlnosti, lásce a svobodě“) od papeže Jana XXIII. Tato encyklika vyzývala k nutnosti dodržovat lidská práva. Nutno dodat, že v této encyklice se vychází z předpokladu (oproti

---

⁷³ J 8, 1 - 11

Všeobecné deklaraci lidských práv), že je člověk stvořen k Božímu obrazu a podobenství.

Existuje mnoho lidskoprávních dokumentů, ať už mezinárodních, či vnitrostátních, které upravují lidská práva a vycházejí z filosofického pojetí lidské důstojnosti, a přestože v nich není zahrnut náboženský prvek, stejně jsou konfrontovány s křesťanskou vizí (vztáhneme-li to na náš společenský systém, který je založen na křesťanských hodnotách) lidské důstojnosti.

Podíváme-li se na NZRP uvidíme zde patrnou absenci křesťanského náhledu. To je jednou z hlavních kritik NZRP, kde již je patrný křesťanský náhled od organizace hlásící se ke křesťanským zásadám a tradicím. Jedná se o Charitu ČR, která zveřejnila své stanovisko k věcnému záměru proti zákonu o regulaci prostituce. Z etických důvodů argumentují takto: „Z našeho pohledu je vyjádření společenské přípustnosti prostituce cestou zákona nepřípustné, protože dehonestuje celou bytost člověka a popírá lidskou důstojnost.“⁷⁴ To je příkladná ukázka křesťanského smýšlení v oblastech, kde dochází ke konfliktu s křesťanskými hodnotami.

2.3.1 Lidská důstojnost v židovskokřesťanském pojetí

Jak jsme výše naznačili rozdílnost světské a laické představy o lidských právech, hlouběji jsme se nezabývali tím, proč tomu tak je. Ačkoliv jsme si řekli, že nejvyšší lidskoprávní dokument nebere v potaz náboženskou ideu člověka, přesto lidská práva vycházejí z původních křesťanských hodnot. Právě přikázání z Dekalogu se dostalo do laických právních norem (vycházejících z interpretace katecheze), jenomže se jejich světský původ vytratil s příchodem doby, kdy se čím dál tím více lidí považuje za ateisty a kdy dodržovat zákony a nařízení není tolik moderní. Přesto má lidská důstojnost křesťanské kořeny, a to především v pojetí jedinečnosti člověka. Právě toto pojetí se stalo (díky křesťanství) základem pro všeobecně používaný pojem lidská důstojnost. Pojetí křesťanské lidské důstojnosti přijímá bezpodmínečně hodnoty člověka, a to především ideu člověka jako obraz Božího. S touto premisou se setkáváme i v teologické etice. Idea člověka jako obraz Božího vychází z Bible „I řek Bůh: Učiňme člověka, aby

⁷⁴ Stanovisko Charity ČR k věcnému záměru zákona o regulaci prostituce. Charita Česká republiky: Charita ČR odmítá návrh zákona o regulaci prostituce [online]. Praha: Charita ČR, 2015 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/res/data/017/001974.pdf>

byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi. Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.⁷⁵ Obrazem Božím je naznačena schopnost člověka (jak muže i ženy) žít s Bohem v obecnství. Tento vztah vyjadřuje určitou blízkost, ale zároveň i odlišnost. Za dokonalý Boží obraz je považován Ježíš Kristus. Když se ale vrátíme k židovskému pojetí vycházejícím ze Starého zákona, můžeme se setkat s jeho označením i jako *Imago Dei*. Proto pojetí lidské důstojnosti vycházející z *Imago Dei* staví základ pro porozumění ideji člověka stvořeného k obrazu Boha. Tento základ se neodvívá, tudíž není závislý, od jednotlivosti člověka. Lidská důstojnost právě proto stojí na bytí celého člověka. Znakem *Imago Dei*, ale i lidské důstojnosti, je jejich vztažnost na lidské bytí. S tím se pojí i idea lásky k bližnímu. Předpokladem pro ni je důstojnost a láska k bližnímu, která ukotvena ve všech lidech. Proto láska k bližnímu vychází z *Imago Dei*, odtud se pak vytváří idea člověka, který miluje bližního svého jako sebe sama.

Když přejdeme ke křesťanské tradici, zjistíme (jak je uvedeno výše), že novozákonní podobou člověka k obrazu Božímu je Ježíš Kristus. Ten je vnímán jako dokonalý obraz Boha. Podobenství Ježíše Krista v Bohu je označováno jako *Imago Christi*. Život a dílo Ježíše Krista je pro křesťany měřítkem jejich života a jejich cílem. *Imago Christi*, a s tím spojená cesta života ve vzoru Ježíše Krista nás dovede k odůvodnění lidské důstojnosti ve společenství s Bohem, která vyplývá z ideje člověka stvořeného k obrazu Boha v podobenství vtělení Ježíše Krista.⁷⁶

S ohledem na téma této práce je výpovědní hodnota výše zmíněných poznatků velká. Předpokládáme-li určitou hodnotovou správnost křesťanských norem vedených skrze *Imago Christi* a vztáhneme-li je na společnost, která demonstrativně ukazuje neřzení (nebo alespoň částečné) se těmito normami, vyjde nám nízká veřejná zainteresovanost k všeobecnému přijetí a jednání ve smyslu uvedených norem.

---

⁷⁵ GEN 1, 26 - 27

⁷⁶ MILFAIT (2012); str. 349 - 351

Právě absence pochopení problematiky prostituce vede k vytváření předsudků, z kterých se stává stigma, které svírá a postihuje všechny osoby v prostituci, především na plnohodnotném zapojení se do chodu společnosti. Samozřejmě nemůžeme bagatelizovat sexuální pracovníky/pracovnice myšlenkou, že každý z nich má potíže účastnit se na výsledcích prosperující společnosti. Logicky se to bude týkat zvláště zranitelných obětí prostituce, které se nejčastěji objevují v pouliční prostituci.

Židovskokřesťanské pojetí lidské důstojnosti spočívá pro praxi především v ukazateli problematiky prostituce (nejenom) a z jejich poznatků vyvozuje podmínky postupu a přístupu společnosti k fenoménu prostituce.

2.3.2 Sociálně-etické pojetí práce

V ČR není prostituce uznávána jako zaměstnání, s touto myšlenkou přichází až NZRP, který navrhuje (za výše zmíněných podmínek) vykonávat prostituci jako práci. Proto se v této podkapitole zabýváme tím, jak lze prostituci přijmout jako práci ze strany Církve. Není to jednoduchá otázka, neboť právě Církev měla velký podíl na tom, aby se prostituce stala společensky nepřipustnou. Především díky nastaveným společenským normám, které vycházejí z křesťanských hodnot. V encyklice Jana Pavla II. s názvem *Laborem excersen* zabývající se lidskou prací, si můžeme všimnout argumentace ohledně nutnosti pracovat. Stěžejní myšlenkou je fakt, že práce člověku přináší smysl bytí a naplňuje ho ve všech jeho dimenzích. „Právě práce je jednou ze známek, které odlišují člověka od ostatních tvorů, neboť jejich činnost spojená s udržováním života nelze nazvat prací.“⁷⁷ Práce v tomto případě naplňuje lidský smysl života na zemi. Jako hlavní biblickou argumentaci Jan Pavel II. používá v *Laborem excersen* příběh o stvoření světa Bohem za 6 dní. Můžeme tedy tvrdit, že práce má svůj transcendentní přesah. Práce je povinnost neboli závazek vůči rodině, státu apod. „Člověk je povinen pracovat jak z příkazu Stvořitele, tak s ohledem na svou lidskou přirozenost, neboť její udržování a rozvoj vyžaduje práci.“⁷⁸ Přesto možnost prostituce jako práce je zcela nemyslitelný pro širokou veřejnost ať už věřících či nevěřících lidí.

---

⁷⁷ LABOREM EXERCENS (1991); str. 8

⁷⁸ LABOREM EXERCENS (1991); str. 42

3 Legalizace prostituce v ČR?

Název *Legalizace prostituce v ČR?* má svůj smysl ve vybízení k diskuzi, při které se argumentuje poznatky vycházejícími z různorodých úhlů pohledů na problematiku prostituce. V této kapitole se pokusíme simulovat jednu takovou diskuzi, která se bude odehrávat v argumentačním poli výše uvedených poznatků. Kdy na položenou otázku budeme hledat odpověď skrze dva přístupy k prostituci, které jsou stěžejní pro chápání fenoménu prostituce. Prvním z nich je přístup chápající osoby v prostituci (budeme se zaměřovat na ženy v prostituci, protože v prostituci jsou početně nejvíce zastoupeny) jako oběti mužské dominance, kdy jsou ženy k prostituci nucené, a tím sexuálně vykořisťované (v diskuzi označeno písmenem A). Druhým z nich je postoj vnímající ženy v prostituci za pracovníky a prostituci jako takovou za regulérní zaměstnání (v diskuzi označeno písmenem B). Pro účely této diskuze vycházejme z předpokladu, že pojem legalizace ve vztahu k prostituci znamená uzákonění.

I. Začneme otázkou, zda je vůbec potřeba nějakým způsobem upravovat prostituci v ČR.

A. Zastánci přístupu k ženám jako obětem v prostituci určitě žádají úpravu prostituce, a to hlavně *legislativním opatřením*, které bude chránit ženy už před vstupem do prostituce a se souvisejícími riziky v ní.

B. Druhý přístup též soudí, že prostituce by měla být *právně ošetřena*, předně kvůli tomu, že v dnešní době se prostituce nachází v šedé zóně práva. Dalším důvodem pro právní ošetření je destigmatizování žen v prostituci způsobem, kdy by měly tyto ženy být brány jako osoby pracující v legálním zaměstnání.

II. Je tedy možné legislativně upravovat prostituci na našem území?

Na obou stranách panuje shoda ohledně přijetí legislativního opatření. ČR je vázána několika mezinárodními úmluvami týkajícími se oblasti prostituce. Nejdůležitější je bezesporu *Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob*. Zde se ale obě strany rozcházejí.

- A. První přístup souhlasí s významem a účelem přijatých mezinárodních úmluv s tím, že by navrhovaná právní opatření měla být v souladu s těmito dokumenty a v podstatě je posunula na *závaznou legislativní úroveň*.
- B. Zastánci druhého přístupu považují tuto úmluvu za zastaralou a neaktuální k dnešním světovým trendům. Jejich snahou je vyvázání se z této úmluvy, proto aby bylo možné přijmout legislativní úpravu zaujímající postoj k prostituci jako *plnohodnotnému zaměstnání*.

III. Jaká by měla být podoba zákona ošetřujícího prostituci za předpokladu, že by byl přijat?

- A. Za první přístup je v případném zákonu potřeba zaměřit se na potírání prostituce, a to především ze strany klientů. Zároveň by se měly zpřísnit trestní sankce, které by měly odrazovat potenciální ženy od vstupu do prostituce a *klienty* od využívání jejich služeb. Smyslem takovéto právní úpravy by mělo být *destigmatizování žen v prostituci a narovnání jejich důstojnosti*. Podobné postihy by měly být pro kuplíře a obchodníky s lidmi.
- B. Druhý přístup zastává podobné názory týkající se klientů. Podoba právní úpravy by měla být založena na myšlence *prostituce jako živnosti* a nastavení jejích podmínek, ochrany žen před klienty, kuplíři a obchodníky s lidmi a rozlišení prostituce nucené a nenucené. Podobně jako u představy zastánců prvního přístupu by se měla přijatá právní úprava *zaměřovat na lidská práva a lidskou důstojnost žen v prostituci*.

IV. Mělo by se rozlišovat mezi nucenou a dobrovolnou prostitucí v případném přijetí právních předpisů?

Panuje shoda o škodlivosti prostituce, o její nevymýtelnosti a potřebě její kontroly. Rozpor nastává v okamžiku rozlišování nucené a dobrovolné prostituce.

A. Zastánci tohoto postoje obecně považují ženu v prostituci za *oběť*. Proto nerozlišují mezi nucenou a dobrovolnou prostitucí. V obou případech dávají na stejnou rovinu klienta a kuplíře či obchodníka s lidmi.

B. Druhý přístup striktně rozlišuje mezi nucenou a dobrovolnou prostitucí. Hlavním důvodem je skutečnost, že je-li prostituce v jejich případě považována za regulérní zaměstnání, jednalo by se v případě nucené prostituce za systémové schválení a podporu obchodu s lidmi a kuplířství. Proto hlavním uplatňovaným přístupem je *princip autonomie vůle*, který je stěžejní pro uznání prostituce jako živnosti.

V. Nedošlo by k ještě většímu stigmatizování a vyčlenění žen v prostituci v případě přijetí legislativního opatření?

A. Z pohledu prvního postoje se to může stát v případech, kdy je žena k prostituci někým nebo okolnostmi donucena. Ženy, které jsou již v prostituci, by mohly být vyčleněny ze společnosti ještě více než doposud. Jednalo by se nejspíše o ženy, které jsou *zvláště zranitelné oběti* v prostituci. Další následek by mohl být v ustoupení prostituce do pozadí a její tajné provozování. Týkalo by se to hlavně žen, které by prostituci poskytovaly za účelem získání většího finančního obnosu.

B. V případě přijetí legislativní úpravy by mohlo dojít k větší stigmatizaci žen. Problém spočívá v tom, že většinová společnost má určitý názor na prostituci a bude trvat několik let až desetiletí, než se tento názor změní (zda vůbec) a přístup k ženám pracujícím v prostituci bude kladnější. S tím též souvisí i omezení a pravidla v legislativní úpravě, jako by mohly být lékařské prohlídky nebo registr žen v prostituci. Dalším rizikem může být náročnost dostát povinnostem vyplývajícím z podmínek pro provozování živnosti. Proto hrozí částečné ustoupení prostituce zpět do ilegality.

VI. Jak by se případné přijetí legislativního opatření projevilo v lidskoprávní oblasti?

- A. Z hlediska postoje vnímajícího ženy v prostituci jako oběti by se v první řadě jednalo o uznání lidských práv a přiznání skutečnosti, že jsou porušována. Za druhé by se jednalo o snahu zmírnit diskriminaci žen poskytujících sexuální služby. Další dopady lze předpokládat v oblastech lidské důstojnosti, neboť žena má právo na to, aby byla zachována její důstojnost, čest a dobrá pověst. Proto s legislativním návrhem na všeobecný postih prostitute by prostitute byla právně zakázaná, a ženy by tudíž měly zachovány svoji lidskou důstojnost, čest a dobrou pověst.
- B. Přijetí legislativní úpravy prostitute, která by ctila myšlenku prostitute jako legální práce, by se v lidskoprávní oblasti projevilo především v pomalém destigmatizování prostitute v optice veřejnosti. Dalším zásadním počinem v lidskoprávní oblasti by bylo samotné přijetí prostitute jako živnosti. Ženy by tedy mohly volně pracovat a být méně závislé na zprostředkovatelích a prostřednících. Byla by zajištěna jejich větší bezpečnost a vymahatelnost spravedlnosti vůči úskalím, které v dnešní době prostituci provází (např. násilí na ženách).

Když si vyhodnotíme proběhlou simulovanou diskuzi, vyjde nám zajímavý závěr. Přestože každá z pomyslných diskutujících stran má diametrálně odlišný pohled na prostituci a její řešení, setkáváme se i s několika vzájemnými shodami. Co je důležité, panuje shoda v potřebnosti právně zakotvit prostituci, a tím jí vyvést z právního vakua. Stejně tak je důležitá skutečnost, že momentálně nelze přijmout žádný zákon upravující prostituci z důvodu účasti na mezinárodních dokumentech týkajících se prostitute. Co se týká podoby teoretického návrhu, měl by obsahovat nástroje k destigmatizování prostitute a k dodržování základních práv s ohledem na lidskou důstojnost. Podobně by měl upravovat rozdílnost a závažnost prostitute nucené a dobrovolné. Společně s tím by měl více postihovat klienty a kuplíře či obchodníky s lidmi. Z výše uvedených důvodů vyplývá, že odpověď na otázku, zda legalizovat prostituci v ČR, zní ano. S ohledem na druhou část otázky, která se ptá, za jakých podmínek by bylo možné realizovat danou právní úpravu, je potřeba si říci, že momentálně existují právní překážky, které znemožňují přijetí jakéhokoliv zákona o regulaci/legalizaci prostitute. Po překonání těchto překážek by měla právní úprava zastávat reglementační přístup,

neboť ten splňuje částečně kritéria obou dvou postojů k prostituci uplatňovaných ve světě.

Pokud poznatky získané z odpovědi na otázku *Legalizace prostituce v ČR?* porovnáme s aktuálním stavem v ČR v oblasti právního ukotvení prostituce, přesněji s předkládaným *Návrhem zákona o regulaci prostituce*, dojdeme k několika závěrům. Návrh zákona splňuje reglementační přístup k prostituci, nicméně jako takový zatím nemůže být přijat. V několika bodech návrhu zákona je evidentní rozpor mezi oběma světovými postoji, proto pro konsensus obou stran je zapotřebí v předkládaném návrhu přepracovat několik navrhovaných bodů. Jedná se hlavně o výraznější zaměření se na lidská práva, a to především na lidskou důstojnost, destigmatizování fenoménu prostituce, nediskriminaci žen a naopak zaměření pozornosti na samotné klienty a kuplíře či obchodníky s lidmi ve smyslu jejich většího postihu. Po takovéto změně by bylo možné považovat *Návrh zákona o regulaci prostituce* za vyvážený směrem k oběma světovým postojům k prostituci.

Závěr

Jak již bylo v práci několikrát zmiňováno, prostituce je celospolečenským problémem a panuje kolektivní shoda o potřebě ji řešit. Proto, abych mohl relevantně odpovědět na otázku, která plyne již z názvu bakalářské práce, zabýval jsem se pohledem na prostituci z více úhlů. Z tohoto důvodu jsem postupoval po linii studia historických pramenů, dále jsem se zabýval vymezením základních pojmů, forem prostituce, typologií sexuálních pracovníků i jejich klientů a to s ohledem na sociální, zdravotní a trestně právní souvislosti prostituce. Podstatnou částí práce byl rozbor navrhovaného zákona o regulaci prostituce. Neméně důležitou součástí bylo vymezení prostituce z teologickoetického a lidskoprávního pohledu.

Cílem mé bakalářské práce bylo zmapovat prostředí okolo prostituce a dle získaných poznatků odpovědět na otázku, zda je v ČR možná legalizace prostituce a pokud ano, tak za jakých podmínek. Analýzou získaných poznatků, které jsem shrnul ve třetí kapitole, jsem došel k závěru, že legalizace prostituce v ČR možná je, ale za předpokladu překonání překážek v podobě stávajících platných mezinárodních úmluv. Po překonání těchto překážek by bylo možné přijmout legislativní opatření, jako je například navrhovaný zákon o regulaci prostituce, přestože k dosažení požadované účinnosti legislativní úpravy je zapotřebí dojít ke konsensu stran zastávajících dva hlavní postoje k prostituci. Podmínky pro přijetí jakéhokoliv zákona ošetřujícího prostituci závisí na tom, jestli se bude dotýčný zákon zabývat i destigmatizací fenoménu prostituce, neboť chce-li být jakýkoliv zákon ošetřující prostituci úspěšný, musí řešit i otázky destigmatizace osob v komerčních sexuálních službách.

Ze studia mezinárodních lidskoprávních dokumentů, výročních zpráv organizací zabývajících se problematikou prostituce a odbornou literaturou vyplynulo, že fenomén prostituce je celosvětový dlouhodobý problém a neexistuje žádné trvalé humánní řešení dané situace. Stejně tak jsem získal poznatek, že ačkoliv je prostituce neřešitelná, dá se k ní přistupovat neagresivně a tolerantně a hledat kompromis pro uspokojení vzájemných požadavků na její řešení.

Seznam literatury

Bible - písmo svaté starého a nového zákona: Český ekumenický překlad. 14. vydání. Praha: Česká biblická společnost, 2005., ISBN 80-85810-40-9.

CAPPONI, Věra, Tomáš NOVÁK a Růžena HAJNOVÁ. *Sexuologický slovník.* 1. vyd. Praha: Grada, 1994., 149s., ISBN 80-716-9115-1.

DUFOUR, Pierre. *Dějiny prostituce I.: Starý orient, Egypt, Izrael, Řecko.* 1. vydání. Olomouc: Fontána, 2000., 189 s., ISBN 80-7336-056-X.

CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita.* 1. vydání. Praha: portál, 2003., 201 s., ISBN 80-7178-739-6.

CHOTAŠ, Jiří a Jindřich KARÁSEK. *Kantův kategorický imperativ.* Vyd. 1. Praha: Oikoumene, 2005, str. 230, ISBN 80-729-8096-3.

HAVELKOVÁ, Barbara a Blanka BELLAK-HANČILOVÁ (eds.). *Co s prostitutí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci.* Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. Studie (Sociologické nakladatelství)., 303 s., ISBN 978-80-7419-149-7.

JAN PAVEL II. *Laborem exercens: encyklik: O lidské práci ze 14. září 1981.* 1. vyd. Praha: Zvon, 1991., 60 s., ISBN 80-711-3007-9.

KUTÁLKOVÁ, Petra a Hana MALINOVÁ, a kol., *Tak tohle NE!: Analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení.* 1. vydání. Brno: Rozkoš bez rizika, 2016, 196 s., ISBN 978-80-260-9628-3.

LENDEROVÁ, Milena. *Chytila patrola: aneb prostituce za Rakouska i republiky.* 1. vydání. Praha: Karolinum, 2002, 219 s., ISBN 80-246-0379-9.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2003., 271 s., ISBN 80-717-8549-0.

MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální práce v praxi.* 2. vydání. Praha: Portál, 2010., 352 s., ISBN 978-80-7367-818-0.

MILFAIT, René. *Teologická etika v kontextu sociální a pastorační práce,* 1. vydání. Středokluky, SUSA, 2012, 539 s., ISBN 978-80-86057-78-1.

MITLÖHNER, Miroslav. *Erotika a paragrafy.* Vyd. 1. Praha: Grada Pub., 1999., 131 s., ISBN 80-716-9691-9.

RINGDAL, Nils Johan. *Nejtěžší povolání světa: kapitoly z dějin prostituce.* 1. vydání. Brno: Doplněk, 2000., 426 s., ISBN 80-7239-046-5.

VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 1. vydání. Praha: Grada, 2005., 135s., ISBN 978-80-247-2218-4.

WEISS, Petr. Sexuologie. 1. vydání. Praha: Grada, 2010., 724 s., ISBN 978-80-247-2492-8.

TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana, a kolektiv. Obchodování se ženami z pohledu České republiky. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. ISBN 80-7338-030-7. Dostupné také z: www.mvcr.cz/soubor/iksp-vyzkum-pdf.aspx

VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav ČERNÝ a Jakub MAREK. *Bezdomovectví: jako alternativní existence mladých lidí*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2013., 339 s., ISBN 978-80-246-2209-5.

ŠÍDOVÁ, Lucie, Jana POLÁKOVÁ a Hana MALINOVÁ. Ze sexbyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce. Vyd. 1. Brno: Rozkoš bez rizika, 2013., 187 s., ISBN 978-80-260-496-30.

ZOUBKOVÁ, Ivana, Tomáš GRÍVNA, Miroslav SCHEINOST a kol. *Kriminologie*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014., 536 s., ISBN 978-80-7478-615-0.

Legislativní prameny

Návrh zákona č. 115 ze dne 31. ledna 2014 o regulaci prostituce; Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky, [cit. 2016-04-30]; Dostupný z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=115&CT1=0>

Zákon o obcích č. 128/2000 In. Sbírky zákonů České republiky, ročník 2000, částka 38, strany č. 1738 – 1764

Trestní zákoník č. 40/2009 In. Sbírky zákonů České republiky, ročník 2009, částka 11, strany č. 354 – 463

Živnostenský zákon č. 455/1991 In. Sbírky zákonů České republiky, ročník 1991, částka 87, strany č. 2122 – 2159

Občanský zákoník č. 89/2012 In. Sbírky zákonů České republiky, ročník 2012, částka 33, strany č. 1026 - 1365

Elektronické zdroje

Výroční zpráva R – R 2014. Rozkoš bez rizika. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/vyrocní-zprava-r-r-za-rok-2014/detail>

Prostituce: Přístup státu k prostituci. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2016 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Prostituce>

Národní strategie boje proti obchodování s lidmi pro rok 2012 - 2015. Ministerstvo vnitra České republiky: Obchod s lidmi - Dokumenty [online]. Praha: Odbor bezpečnostní politiky, 2015 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-982041.aspx>

Vysokoškolačka, katolička: Za hodinu prostituce mám tři tisíce. Do Tesca nejdu. *Parlamentní listy* [online]. Praha, 2011 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Vysokoskolacka-katolicka-Za-hodinu-prostituce-mam-tri-tisice-Do-Tesca-nejdu-212953>

Příběh Magdy: „Bojím se své minulosti, byla jsem prostitutka.“. Kafe.cz [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.kafe.cz/zensky-svet/erotika-sex/pribeh-magdy-bojim-se-sve-minulosti-byla-jsem-prostitutka-30479.aspx#.VwRHafmLRhE>

Není ve mně máma.: Zpověď prostitutky z E55. *Reflex* [online]. Praha, 2012 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/48396/neni-ve-mne-mama-zpoved-prostitutky-z-e55.html>

Všeobecná deklarace lidských práv. In: Lidská práva [online]. Praha: Amnesty International, 2010 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/clanky/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>

Statistiky kriminality. Policie České republiky [online]. Praha [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Listina základních práv a svobod. In: *Poslanecká sněmovna a parlament České republiky* [online]. Praha, 1992 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Stanovisko Charity ČR k věcnému záměru zákona o regulaci prostituce. *Charita Česká republiky: Charita ČR odmítá návrh zákona o regulaci prostituce* [online]. Praha: Charita ČR, 2015 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/res/data/017/001974.pdf>

Deklarace práv sexuálních pracovníků a pracovníc v Evropě. In: ICRSE: International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe [online]. Amsterdam: ICRSE, 2005 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.sexworkeurope.org/resources/declaration-rights-sex-workers-europe>

Seznam příloh

- Příloha 1 str. 77
- HAVELKOVÁ, Barbara a Blanka BELLAK-HANČILOVÁ (eds.). Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014, str. 47 – 49; Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-149-7.
- Příloha 2 str. 80
- Výroční zpráva R – R 2014. Rozkoš bez rizika. [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/vyrocní-zprava-r-r-za-rok-2014/detail>

Příloha 1

Právní úprava	Prohibice (kriminalizace) prostituce	Kriminalizace poptávky	Dekriminalizace s opatřeními státu	Legalizace a regulace prostituce jako výdělečné aktivity	Dekriminalizace prostituce jako formy práce
Ideologická východiska	Morální a náboženská přesvědčení o nepřijatelnosti, škodlivosti prostituce	Radikální feminismus, pozice proti sexuální dominanci	Morální a náboženská přesvědčení o nepřijatelnosti, škodlivosti prostituce; přesvědčení, že kriminalizovat samotné poskytování komerčních sexuálních služeb není efektivní a spravedlivé	Pragmatismus	Liberální feminismus, pozice sexuální práce, pragmatismus
Pohled na prostituci	Je nemorální, tudíž společensky nežádoucí a proto by měla být vymýcena	Je projevem patriarchální dominance mužů nad ženami, představuje mužské násilí na ženách, a je tudíž společensky nežádoucí	Je neodstranitelná, nežádoucí, patologická; není považována za práci	Je neodstranitelná a je považována za specifickou výdělečnou činnost, na kterou se ve větší či menší míře váže řada negativních jevů	Termín prostituce byl nahrazen termínem sex work a je považována za legitimní práci
Příklady jurisdikcí	Většina států v USA, většina zemí středního východu	Švédsko, Island	Většina zemí EU, včetně ČR, kromě Švédska, Nizozemí, částí Německa a Rakouska	Některé země v Rakousku, české země na přelomu 19. a 20. století	Nizozemí, části Německa, Nový Zéland, části Austrálie

Právní úprava	Prohibice (kriminalizace) prostituce	Kriminalizace poptávky	Dekriminalizace s opatřeními státu	Legalizace a regulace prostituce jako výdělečné aktivity	Dekriminalizace prostituce jako formy práce
Účel právní úpravy	<p>Vymýtit prostituci</p>	<p>Vymýtit prostituci; osoby, které poskytují sex za úplatu jsou chápány jako oběti mužského násilí na ženách; právní úprava usiluje o snížení a eliminaci poptávky, nákup sexuálních služeb by se měl stát společensky nepřijatelným; zákon vítá stigmatizaci prostituce, protože to přispívá k jejímu vymýcení; veřejné politiky usilují o prevenci vstupu osob, které poskytují sex za úplatu, do prostituce, případně o podporu výstupu z ní</p>	<p>Omezit prostituci a další negativní jevy s ní spojené, přitom se však vyhnout kriminalizaci osob, které poskytují sex za úplatu, protože praxe ukázala, že jejich kriminalizace nevede ke kžženým výsledkům a protože by trestala často nejvíce marginalizováni, případně dokonce oběti trestních činů; cílem právní úpravy ovšem není zlepšení postavení osob, které poskytují sex za úplatu; ženy (a další osoby), které poskytují sexuální služby, mohou být považovány jak za oběti, tak za aktéry, kteří jednají z vlastní vůle; omezující (regulační) opatření státu mohou zahrnovat zdravotní prohlídky osob poskytujících sexuální služby a vymezovat prostor či času, kde je prostituce povolena</p>	<p>Regulovat a kontrolovat prostituci za účelem omezit negativní jevy s ní spojené; právní opatření sledují zabezpečení veřejného pořádku, bezpečnosti, morálky a zdraví; pokud jsou komerční sexuální služby poskytované v souladu s právním řádem, jedná se o výslovně legální výdělečnou činnost; prostituce zůstává stigmatizována a zájmy a práva osob, které poskytují sex za úplatu, jsou zpravidla podružné</p>	<p>Zlepšit postavení sexuálně pracujících, přispět k dodržování jejich práv, destigmatizovat je; zlepšit právní rámec řešení negativních jevů souvisejících s prostitucí (kriminalita, veřejné zdraví); sex work je právně upravena obecnými právními normami, které jsou formulovány s ohledem na práva a postavení sexuálně pracujících a požadavek jejich destigmatizace</p>

Právní úprava	Prohibice (kriminalizace) prostituce	Kriminalizace poptávky	Dekriminalizace s opatřeními státu	Legalizace a regulace prostituce jako výdělečné aktivity	Dekriminalizace prostituce jako formy práce
Zdanění příjmů	Příjmy není možné zdanit, protože se jedná o příjmy z kriminální činnosti	Podle daňových zákonů by měl být příjem zdaněn, ale podle dostupných informací to není možné zdanit, protože prostituce je společensky nepřijatelná a stát by neměl z ní mít příjem	Výdělky z prostituce by měly teoreticky být zdaněny, v některých zemích je zdanění příjmů z prostituce vysloveně možné; v ČR případy zdanění příjmů z prostituce nejsou známy	Zdanění zisků je povinné jaké pro jiné výdělečné činnosti; účast v programu zdravotního a sociálního pojištění je možná nebo povinná	Zdanění zisků a účast v programech zdravotního a sociálního pojištění jsou povinné
Osoby poskytující sexuální služby	Pachatelky a pachatelé trestné činnosti; v praxi je zákon represivní zejména vůči osobám poskytujícím sexuální služby, méně pak vůči prostředníkům či klientele	Ženy-oběti genderového násilí, které potřebují ochranu státu a které by měly opustit prostředí prostituce	Nejsou kriminalizovány za poskytování sexu za úplatu, ale mohou být stíhány za tuto činnost v určitém kontextu; často jsou pro postih použity právní normy, které nejsou specifické pro prostituci	Legální poskytovatelky a poskytovatelé komerčních sexuálních služeb, pokud jsou služby poskytovány v souladu s právním řádem	Osoby samostatně výdělečně činné nebo zaměstnanci / zaměstnankyně
Prostředníci a prostřednice	Kriminalizováni; vnímání jako pachatelé trestné činnosti	Kriminalizováni; považováni za pachatele trestní činnosti, násilí a za vykořisťovatele	Kriminalizováni; považováni za pachatele trestní činnosti, násilí a za vykořisťovatele	Legální, pokud vše probíhá v souladu s právním řádem	Legální, pokud vše probíhá v souladu s právním řádem
Klientela	Kriminalizováni; vnímání jako pachatelé trestné činnosti	Klient je kriminalizován, považován za pachatele násilí	Klientela může být postihována; ve srovnání s osobami, které poskytují sex za úplatu, však zpravidla postihována není nebo jen málo	Legální, pokud vše probíhá v souladu s právním řádem	Legální, pokud vše probíhá v souladu s právním řádem

Příloha 2

Zdravotní stav klientek R-R v roce 2014						
Kraj	Vysoce závažné infekce		Závažná pohlavně přenosná onemocnění		Méně závažné, ale rozšířené pohlavně přenosné infekce	
	HIV	Syfilis	Kapavka	Chlamyd. infekce	Kandidóza	Bakte. vyšetření
	neg. / poz.	neg. / poz.	neg. / poz.	neg. / poz.	neg. / poz.	neg. / poz.
Hlavní město Praha	903 / 1	769 / 10	334 / 5	318 / 10	252 / 69	178 / 144
Jihočeský kraj	415 / 1	377 / 26	68 / 0	47 / 0	36 / 20	52 / 5
Jihomoravský kraj	275 / 2	269 / 0	86 / 0	53 / 5	62 / 4	48 / 12
Královohradecký kraj	90 / 0	40 / 0	4 / 0	4 / 0	3 / 1	2 / 2
Liberecký kraj	211 / 0	208 / 0	42 / 0	27 / 4	19 / 9	9 / 19
Moravskoslezský kraj	283 / 0	270 / 0	20 / 0	18 / 2	2 / 0	1 / 0
Olomoucký kraj	62 / 0	57 / 0	2 / 0	1 / 1	-	-
Pardubický kraj	59 / 0	46 / 0	9 / 0	8 / 1	8 / 1	3 / 6
Plzeňský kraj	-	0 / 1	-	-	-	-
Středočeský kraj	89 / 0	92 / 1	27 / 0	24 / 3	17 / 10	15 / 13
Ústecký kraj	336 / 0	311 / 6	42 / 0	33 / 0	27 / 6	13 / 20
Vysočina	138 / 0	103 / 0	6 / 0	5 / 0	5 / 0	1 / 4
Zlínský kraj	68 / 0	66 / 0	3 / 0	3 / 0	3 / 0	2 / 0